

Bu sayımızda

**Təhsil Nazirliyinin
nümayəndə heyəti
Koreyada səfərdədir**

→səh.2

**“Səsli dərslik”
layihəsinin
təqdimatı olub**

→səh.2

**“Clarivate Analytics”
onlayn seminarlara
start verib**

→səh.3

**Layihə
metodu**

→səh.4

Əhəmiyyətli dəyişikliklər ili

Təhsil Nazirliyi hesabat verərək
hədəflərini açıqladı

Təhsil Nazirliyi 2017-ci ildə gördüyü işlərə dair hesabat verib. Artıq 3-cü ildir ki, təşkil edilən hesabat tədbirində sadəcə görülən işlərdən deyil, nəzərdə tutulan planlardan da danışılıb.

2017-ci ildə görülən işlərə bağlı Təhsil İnstitutunun direktor əvəzi, Təhsil Nazirliyinin şöbə müdiri Emin Əmrullayev məlumat verib. O, təhsildə inkişafı ayrı-ayrı istiqamətlər üzrə təhlil edib. 3 parametrlə - təhsilin əhatəliyi, təhsilin keyfiyyət göstəriciləri və bərabər imkanlar üzrə təhlil aparan şöbə müdiri bütün istiqamətlərdə müsbət dinamikanın müşahidə olunduğunu bildirib.

Təhsilin əhatəliyi

Məktəbəqədər hazırlıq təhsilinin gələcəyini müəyyən edən faktorlardan biridir. Bir neçə il əvvəl bu sahədə başqa ölkələrdən çox geridə qalan Azərbaycanda sıçrayış xarakterli inkişaf dinamikası müşahidə olunub. Bu inkişafdan nəinki Azərbaycanda, o cümlədən beynəlxalq tədbirlərdə maraqlı təcrübə olaraq bəhs edilib.

Birinci sinfə cəlb olunmada əhatəlilik də son 5-6 ildə yaxşılaşıb. E.Əmrullayevin sözlərinə görə, indiyədək ölkəmizdə uşaqların məktəbə tez başlamaları ictimai mübahisə doğursa da, əslində, məktəbə gec getmək problem yaradır.

→Ardı səh.5

Olimpiadada fərqlənənlərin fərqləndirilməsi

Onların ali məktəblərə müsabiqədənkənar qəbulu
təhsildə keyfiyyətin yüksəldilməsinə yönəlib

Respublika Fənn Olimpiadaları qalibləri növbəti dərs ilindən ali məktəblərə müsabiqədənkənar qəbul ediləcək. Bu, “Təhsil haqqında” Qanuna edilən dəyişiklikdən sonra mümkün olacaq. İyunun 12-də Milli Məclisin plenar iclasında qəbul edilən dəyişikliklər paketi Prezidentin təsdiqindən sonra qüvvəyə minəcək. Sözügedən dəyişiklik qanununun 29.0.45.-ci maddəsinə əsasən həyata keçiriləcək. Qanunun həmin maddəsinə də təhsil sisteminin işçiləri üçün dövlət təltiflərini, fəxri adları müəyyənləşdir-

mək, elmi, pedaqoji fəaliyyəti və yaradıcılığı ilə seçilən təhsilverənlər və yüksək akademik nailiyyətləri ilə fərqlənən təhsilalanlar, o cümlədən Respublika Fənn Olimpiadalarının qalibləri üçün təltiflər, mükafatlar təsis etmək və digər həvəsləndirici tədbirlər görmək nəzərdə tutulub.

Deputatlar nəyə etiraz edir?

Qanun layihəsinin müzakirəsi zamanı deputatlar arasında ciddi fikir ayrılığı

müşahidə edilib. Hətta sözügedən dəyişiklik deputatların etirazına da səbəb olub. Etiraz edənlər fikrini bu dəyişikliyin ayrı-seçkiliyə səbəb olacağı, şəffaflığın pozulmasına gətirib çıxaracağı, hətta xoşagəlməz hadisələrə meydan açacağı ilə izah ediblər. Məsələn, Milli Məclisin deputatı Qənirə Paşayeva Respublika Fənn Olimpiadaları qaliblərinin tamamilə imtahandankənar ali məktəbə qəbul olunması ilə bağlı müddəaya yenidən baxmağı zəruri sayıb. O, bunu qəbulla bağlı məktəblilər arasında ayrı-seçkilik kimi qiymətləndirib.

Qənirə Paşayevaya Azərbaycan Demokratik İslahatlar Partiyasının sədri, deputat Asim Mollazadə də dəstək verib: “İmkanlı ailələr övladlarını hər yer-

də oxutmağa vəsait tapa bilərlər, amma imkansız ailələrin savadlı uşaqlarının təhsil almasına gedən yol qəbul imtahanlarından keçir”.

O qeyd edib ki, olimpiadada qalib gələnlər elə imtahana da verib universitetə qəbul oluna bilərlər: “Məna elə gəlir ki, biz bu sistemi pozmaqla hansısa xoşagəlməz hadisələr üçün imkanlar yaradırıq. Ya sistemdə köklü dəyişikliklər etməliyik, ya da buna toxunmamalıyıq. İmkan verməliyik ki, hamı ədalətli prinsiplərlə imtahanları verib, öz biliyi ilə universitetə daxil olsun”.

Maraqlıdır, “ədalət prinsipi”nin pozulacağına dair bu narahatlıq hardan və nədən qaynaqlanır?

→Ardı səh.2

Məktəbdə nə dəyişməlidir?

Ötən həftə növbəti dərs ili yekunlaşdı. Məktəblərdə son zəng çalındı. İlin sonuncu zəngindən dərhal sonra təhsil naziri Ceyhun Bayramov məktəb həyatı dövründə böyük nailiyyətləri ilə seçilən, təhsildə müvəffəqiyyətli ilə fərqlənən, respublika və beynəlxalq fənn olimpiadalarını, müsabiqə və intellektual oyunların qalibi olan 20 məzunla görüşdü.

Artıq ənənə xarakteri alan görüş bu dəfə Bakı şəhər 20 nömrəli məktəb-liseyde gerçəkləşdi. Təhsil naziri Ceyhun Bayramov “dəyirmi masa” ətrafında ən müxtəlif məsələlər barədə məzunlarla fikir mübadiləsi apardı.

Sözə ilk başlayan təhsil naziri olsa da, tezliklə məzunlar “üstünlüyü” ələ aldılar. Necə deyirlər, görüş boyu susmaq bilmədilər. Gah nazirin, gah da bir-birinin fikrinə qüvvət verərək ən müxtəlif məsələlərdən, xüsusən də məktəbdə qarşılaşdıqları problemlərdən söhbət saldılar.

Onlar Azərbaycan universitetlərini seçiblər

Aralarında yalnız 93 nömrəli məktəbin məzunu İlkin Bayramlı Harvard Universitetində bakalavriat səviyyəsinə təhsil almaq şansını qazanıb. Azərbaycan məktəblərinin məzunu olan digər gənclər bundan sonra təhsillərini ölkə universitetlərində davam etdirəcəklər. Ancaq hamısının xeyalında ölkə hüduqlarını aşmaq, təhsillərini başqa ölkələrdə davam etdirmək kimi planlar var.

Təhsil naziri onlardan böyük gözləntilər olduğunu, ölkə daxilində və ya xaricdə təhsil almalarından asılı olmayaraq, öz ölkəsinin həyatında fəal vətəndaş mövqeyi nümayiş etdirmələrini arzuladı: “Harada və hansı istiqamətdə, hansı sahəyə məşğul olmağınızla baxmayaraq, müəllimlik peşəsini də yaddan çıxartmamalısınız.

→Ardı səh.3

İş yerinin dəyişdirilməsi müsabiqəsində iştirak edən müəllimlərin nəzərinə!

Təhsil Nazirliyi sistemində daxil olan ümumi təhsil müəssisələrində müddətsiz müqavilə ilə işləyən müəllimlərin iş yerinin dəyişdirilməsi müsabiqəsi başa çatıb.

Cari ilin 4-11 iyun tarixlərində keçirilən elektron sənəd qəbulu prosesi bitdikdən sonra müraciətlər araşdırılıb, 5865 namizədin ərizəsi qəbul edilib. Yerləşdirmə zamanı namizədlərin diaqnostik qiymətləndirilmə və müəllimlərin işə qəbulu üzrə imtahan nəticələri əsas tutulmaqla yanaşı, iş yerini dəyişdirmək üçün qeyd etdikləri səbəblər və sosial amillər nəzərə alınıb.

Yerləşdirilmənin nəticələrini əsasən, 1726 nəfər namizədin iş yerini dəyişməsinə razılıq verilib. Nəticələr hər bir müəllimin şəxsi sahifəsində yerləşdirilib.

Müəllimlərin iş yerinin dəyişdirilməsi müsabiqəsindən uğurla keçən namizədlərdən yerdəyişməni təsdiq etmələri məqsədilə müvafiq sənədləri cari ilin 27-28 iyun tarixlərində Təhsil İşçilərinin Peşəkar İnkişafı İnstitutunun nəzdində İnsan Resursları Mərkəzinə gətirmələri tələb olunur.

Səh.6

Dünyanın ən nüfuzlu universitetləri

Onların arasında
Bakı Dövlət Universiteti
də yer alıb

Səh.6

Olimpiadada fərqlənənlərin fərqləndirilməsi

⇐ **Əvvəli səh.1**

Ruhhiyyə DAŞSALAHLI

Ümumiyyətlə, narahatlığa əsas varmı? Ən önəmlisi, bu dəyişikliyi zərərsiz çevirən nədir?

Təhsil Nazirliyi təşəbbüs göstərib

Sözgedən dəyişiklik Təhsil Nazirliyinin təşəbbüsüdür. Qurum beynəlxalq olimpiada qaliblərinin istənilən ixtisas, respublika fənn olimpiadaları qaliblərinin isə qalib olduqları fənlərə uyğun ixtisaslar üzrə ali təhsil müəssisələrinə müsabiqədənkənar qəbul edilməsinə dair qanunvericilikdə müvafiq dəyişikliklərin edilməsi üçün təkliflər hazırlayıb.

Təhsil naziri Ceyhun Bayramov nazirliyin qərarını belə izah edib: “Mövcud qanunvericiliyə əsasən, beynəlxalq fənn olimpiadalarının qalibləri Azərbaycan ali təhsil müəssisələrinə öz ixtisaslarına uyğun qəbul olunmaq imkanı əldə edirlər. Halbuki beynəlxalq fənn olimpiadalarında qalib olmaq çox yüksək göstəricidir. Ona görə də bu nailiyyəti göstərən gəncə istənilən universiteti və ixtisası seçməkdə məhdudiyət qoymağı ədalətli hesab etmirdik. Bununla həm də istedadlı gənclərin olimpiadalarla olan marağını artıracağımızı düşündük. İkinci bir məsələ, “Təhsil haqqında” qanunda Respublika Fənn Olimpiadaları ilə bağlı norma nəzərdə tutulmurdu. Bu dəyişiklik də uzun təhlillərə əsaslanır. Belə ki, 2015, 2016 və 2017-ci illərin olimpiada qaliblərinin ali təhsil müəssisələrinə qəbul zamanı göstərdikləri statistik rəqəmləri araşdırdıq. Gördük

ki, 8 fəndən minimum orta bal coğrafiya olimpiadasında qalib yer tutanların noticəsində özünü göstərib. 2017-ci ildə onların orta balı 648 bal, riyaziyyat üzrə yer tutanların isə 676 bal olub. Olimpiada qaliblərinin orta göstəriciləri 656 bal civarındadır. Bu da ona dəlalət edir ki, Respublika Fənn Olimpiadalarında təsadüfi şagird yer tutmayıb. Bu, çox ciddi yarıdır və ancaq yaxşılardan yaxşı seçilir”.

C.Bayramov olimpiadaların təşkilində həyata keçirilən islahatlardan danışdı: “2014-cü ildən başlayaraq, beynəlxalq formata uyğun kifayət qədər əsaslı dəyişikliklər etdik. Qeyd edim ki, bizdə fənlərin sayı daha genişdir, nəinki Azərbaycanın da iştirak etdiyi dünya fənn olimpiadalarında”.

Təhsil naziri bu təşəbbüsdə nazirliyin məqsədini açıqlayaraq deyib: “Ancaq biz də onları motivasiya etməliyik. Çünki bir çox halda belə faktların da şahidi olurduq ki, IX sinifdə olimpiadada iştirak edənlər yuxarı siniflərdə bilik yarışlarına qatılmaqda maraqlı olmur. Ali təhsil müəssisələrinə hazırlığa üstünlük verirlər. Ancaq olimpiadada qazandıqları uğurların da nəzərə alınacağından əmin olsalar, qatılmaqda təvəkkül etməzlər. Bunu nəzərə alaraq Respublika Fənn Olimpiadalarının qaliblərinə də ali təhsil sisteminə müsabiqədənkənar qəbul olunmaq şansı verməyi qərara aldıq. Ancaq Respublika Fənn Olimpiadalarının müəssisələrinə dünya fənn olimpiadaları qaliblərindən fərqli olaraq, qalib olduqları fənnə uyğun ixtisas seçə biləcəklər. Ölkə başçısı təsdiq etdikdən və qanun qüvvəyə mindikdən sonra qaydalar hazırlanacaq. Həmin

qaydalarda hər xırda ayrıntı müəyyən ediləcək. Məsələn, fizikadan Respublika Fənn Olimpiadası qaliblərinin hansı ixtisaslara imtahnəsiz qəbul oluna biləcəyi dəqiçə göstəriləcək. Həmin ixtisaslardan heç biri olimpiada qalibinin istəyinə uyğun

Dəyişikliklərin əksini tapdığı qanun qüvvəyə mindikdən sonra olimpiadaların təşkili daha da canlanacaq. Bu dəyişiklik ayrı-seçkiliyə deyil, əksinə, güclü rəqabət mühitinin formalaşmasına səbəb olacaq. Hansısa xoşagəlməz hadisələr üçün imkanlar yaradaçağı barədə narahatlığa, ümumiyyətlə, əsas yoxdur. Bunu indiyədək aparılan müşahidələr də təsdiq edir.

deyilsə, imtahanlara qatılaraq arzulanıq ixtisas uğrunda mübarizəyə qatıla biləcək”.

DİM də dəstəkləyib

Təhsil Nazirliyinin qanun layihəsində əksini tapan həmin dəyişikliyi Dövlət İmtahan Mərkəzinin (DİM) Direktorlar Şurasının sədri Məleykə Abbaszadə də dəstəkləyib. O bildirib ki, DİM Təhsil Nazirliyinin olimpiada qaliblərinin ali məktəblərə müsabiqədənkənar qəbuluna dair qanunvericiliyə dəyişiklik təklifinə müsbət rəy verib: “Olimpiadaların qalibləri qəbul imtahanlarında yüksək nəticə göstərirlər. Bunu nəzərə alaraq qanunvericilikdə nəzərdə tutulan dəyişikliklərə müsbət yanaşırıq”.

Olimpiada hərəkətində artan dinamika

Respublika Fənn Olimpiadaları sadəcə statistik nəticələri ilə dövlət qurumları arasında etimad qazanmayıb. Ölkəmizdə böyük olimpiada

Onların ali məktəblərə müsabiqədənkənar qəbulu təhsildə keyfiyyətin yüksəldilməsinə yönəlib

təcrübəsi olub. Ancaq son bir neçə ildə olimpiada hərəkətində ildən-ildən artan dinamika müşahidə edilir. Bu isə güclənən etimad və böyüyən maraqla izah oluna bilər. Bəs, bu etimadın yaranan səbəb nədir? Təbii ki, olimpiadaların təşkilində təhsil naziri C.Bayramovun da vurğuladığı dəyişiklik və ədalət prinsipinin pozulmaması. 3 ildir fərqli qaydalarla müxtəlif formatda Respublika Fənn Olimpiadaları şəffaf və ədalətli keçirildiyi üçün, sözün əsl mənasında, böyük hərəkətə çevrilib. İldən-ildən nüfuzu artdıqca da iştirakçıların sayı çoxalır. Nəticədə artan iştirakçı sayı gərgin müsabiqə şəraitini yaradır və kifayət qədər böyük rəqabət mühiti formalaşır. Beləliklə, müxtəlif yaş qruplarında olan məktəblilər hər növbəti mərhələyə daha çox hazırlanır və olimpiadada iştirak kəfayət qədər məsuliyyətlə yanaşırlar. Artım

zika, riyaziyyat və informatika təmayüllü liseyin məzunu Şəmistan Lətifov deyir: “Qanunda edilən dəyişiklik olimpiadalarda “partlayış” yaradacaq. Bir neçə il əvvəl 22 min nəfərə qədər şagird olimpiadada iştirak etmişdi. Bu il 33 min nəfər qatıldı. Qanunda edilən bu dəyişiklikdən sonra olimpiadalarda iştirak faizləri sürətlə yüksələcək”.

Təhsildə keyfiyyət artacaq

Həvəslənib olimpiada hərəkətinə qoşulan şagirdlərin sayının çoxalması təhsildə keyfiyyətin artmasında mühüm rol oynayacaq. AXI, olimpiadalar, sadəcə fənlərə sevgi yaratmır. Şagirdlərdə dərs prosesində, ya da qəbul imtahanlarına hazırlaşarkən formalaşmayan bəzi vərdislər formalaşdırır. Elə götürək test üsuluna münasibətdə irəli sürülən iddiaları. İndiyə qədər ali təhsil müəssisələrinin rəhbərləri, müəllimləri müsahibələrində bir məqamı xüsusi vurğulayırlar ki, ali məktəbə qəbul olunanların fikrini ifadə etməkdə çətinlik çəkir, yazılı və şifahi cavablar verərkən axsayırlar. Test üsulu ilə qəbul imtahanları onları əzbərciliyə alışdırır və fənni mənimsəmək yerinə suallara cavabları əzbərləməklə qəbul imtahanlarında yüksək bal toplamaq üçün əsas məqsədini qazanırlar. Tələbə adını ən yüksək bal toplayaraq qazananların çox olmasına baxmayaraq, indiyədək magistraturaya qəbulda yüksək göstərici müşahidə edilməməsinə də abituriyentlərin əzbərciliyinin təsdiqi kimi qiymətləndirənlər çoxdur. Tələbələrə semestr imtahanlarını belə test üsulu ilə verməkdə israrlı olmaları da məhz bununla izah edilir ki, onlar qəbulda hazırlaşarkən fənləri mənimsəmir, sadəcə, sualların cavablarını əzbərləyirlər. Bütün bu iddialar təhsil ictimaiyyətinin tez-tez müzakirəyə çıxardığı fikirlərdir.

Respublika Fənn və Beynəlxalq olimpiadaların iştirakçısı və qalibi olan, fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü liseyin məzunu Mehdi Ağacanov da deyilənlərlə razıdır: “Müəllim məsələ verdi. Məsələni dərhal həll etdim. Ancaq sinifdəki başqa uşaqlardan heç kim həll edə bilmədi. Nəticədə müəllim onlara düstur verdi və həmin düsturu əzbərləmələrini tapşırırdı”.

“Təhsil haqqında” qanunda edilən dəyişikliyin olimpiadalarla marağı artıracağı şagirdlər arasında da şübhə doğurmur. Olimpiada qalibi, Təhsil Nazirliyinin tabeliyindəki fi-

“Səsli dərslik” layihəsinin təqdimatı olub

İKT-dən istifadə edilməklə ədəbiyyat fənni üzrə elektron resurslar hazırlanacaq

Kəlbəcər rayon 19 nömrəli tam orta məktəbdə təhsildə inkişaf və innovasiyalar üzrə ikinci qrant müsabiqəsində qalib gəlmiş “Səsli dərslik” layihəsinin təqdimatı olub.

Tədbirdə məktəb direktorunun təlim-tərbiyə işləri üzrə müavini Nofəl Şirinov rəhbəri olduğu layihə barədə məlumat verib. Bildirilib ki, “Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası”nda nəzərdə tutulan strateji hədəflərdən biri xüsusi qayğıya ehti-

yacı olan uşaqların təhsili və sosial adaptasiyası üçün optimal inklüziv təhsil modellərinin tətbiq edilməsidir. “Səsli dərslik” layihəsinin də məqsədi altıncı sinif şagirdləri, eləcə də fiziki imkanları məhdud olan uşaqlar üçün İKT-dən istifadə etməklə ədəbiyyat fənni üzrə elektron resursların hazırlanmasıdır. N.Şirinov deyib: “Qarşıya qoyulan hədəflərə çatmaq üçün layihə çərçivəsində bir sıra işlərin görülməsi artıq planlaşdırılıb. Belə ki, altıncı siniflərə aid ədəbiyyat

M.Ağacanov olimpiadalarla hazırlıq qəbul imtahanlarına hazırlıqdan fərqləndiyini deyir: “Bu ikisi tamamilə fərqlidir. Qəbul imtahanı olimpiadadan fərqləndiyi kimi, hazırlıq da fərqlənir. Hətta müəllimlər də iki qrupa bölünür. DİM-in proqramı əsasında ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanlarına hazırlaşdırılan müəllimlər və fənni mənimsədən müəllimlər ayrılır. Fənni öyrədən müəllimlərin yanına heç kim getmir. İndiki vəziyyətdə qəbul imtahanlarına hazırlaşdırılan müəllimlər daha çox şöhrət qazanırlar. Məsələn, fizika üzrə şagird hazırlayan müəllimin yanına heç kim getmir. Çünki o, fizikamı öyrədir, məsələlər həll etdirir”.

Dəfələrlə olimpiada qalibi Ağacan Mehdiyev fərqi belə izah edir: “Qəbul imtahanında əsas məsələ cavab kartında səhv etməkdir. Bir də yaxşı əzbərləmək lazımdır. Olimpiadaya hazırlaşmaq isə həll yolları öyrənməkdir. Bəzən olimpiadada qarşıma elə məsələlər çıxır ki, bildiyim, sınaqdan çıxardığım yollar işə yaramır. Onda o məsələnin həlli yolunu özüm tapmalı olursam. Ona görə də, həmin çətinliklə qarşılaşana qədər çoxlu məsələ həll etməlisən. Məsələ həll etməyin yollarını mənimsəməlisən”.

Olimpiadalarda qərar verməyi bacaran nəsil yetişəcək

Beləliklə, olimpiadalarla hazırlıq şagirdlərin sadəcə fənlərə olan marağını artırmayacaq, məktəblilər fənni daha yaxşı mənimsəyəcək, ayrı-ayrı mövzular üzərində çalışmaq, tədqiqat aparmaq, ən çətin vəziyyətlərdən çıxmaq, öyrənəcəklər. Bunları olimpiadaya hazırlaşan hər şagirdin öyrənməsi təhsildə keyfiyyətə xidmət edəcək. Ayrı-ayrı ixtisas sahələri üzrə məntiqli, dünyagörüşlü, çətin vəziyyətlərdən çıxmaq bacaran şagirdlər ortaya çıxacaq. Yəni, təhsil məqsədinə, müasir təhsil proqramı hədəfinə çatacaq. Məktəblərimizdə bacarıqlı, naziryyəni təcrübədən keçirmiş, məsələlər üzərində düşünməyi, qərar verməyi, hətta risk etməyi bacaran idarəedici şagirdlər yetişəcək.

İstədiyimiz də bu deyilmi?

Təhsil Nazirliyinin nümayəndə heyəti Koreyada səfərdədir

Koreyanın peşə təhsili sahəsindəki təcrübəsi öyrənilir

Təhsil Nazirliyi yanında Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyinin direktoru Famil Mustafayev rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Cənubi Koreya Respublikasına səfər edib. Nümayəndə heyətinin tərkibinə Təhsil Nazirliyinin Beynəlxalq Əməkdaşlıq Şöbəsinin müdiri müavini Pərviz Yusifov və Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyinin Peşə təhsili müəssisələrinin idarə edilməsi, keyfiyyətin təminatı və monitorinq şöbəsinin müdiri Amil Əlili daxildir.

Səfərin ilk günü Peşə Təhsili və Təlimi üzrə Koreya Tədqiqat

İnstitutunda (KRIVET) görüşlər keçirilib. Görüşlərdə Koreya Respublikasının peşə təhsil sahəsində təcrübəsinin öyrənilməsi, həyata keçirilən layihələr və qarşılıqlı əməkdaşlığın gələcək inkişaf perspektivləri müzakirə olunub, peşə təhsili müəssisələri arasında əlaqələrin genişləndirilməsinin vacibliyi vurğulanıb.

Daha sonra nümayəndə heyəti Koreya İnsan Resursları İnkişafı Xidmətinin prezidenti Dong Man Kimin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb. Görüş zamanı peşə təhsili sahəsində ikitərəfli

əməkdaşlıq imkanları müzakirə edilib, Koreya təhsil standartları əsasında yaradılacaq Peşə Təhsil Mərkəzinə cəlb ediləcək ixtisaslı kadrların təlimləndirilməsi və hazırlığı məsələləri, tədris proqramlarına dair fikir mübadiləsi aparılıb.

Səfər çərçivəsində nümayəndə heyəti “Hyundai Motor Company” və “POSCO” polad istehsalı müəssisələrinə səfər edib, müəssisələrdə təlim və işə qəbul olunma şərtləri ilə yaxından tanış olub.

Koreya Dövlət Polixexnik Peşə məktəbindəki görüş zamanı peşə məktəblərinin idarəedilməsi, keyfiyyət təminatı və monitorinqinə dair məsələlər müzakirə edilib, məktəbin sinif otaqları və emalatxanalarına baxış keçirilib.

Məktəbdə nə dəyişməlidir?

← Əvvəli səh.1

Ruhiyyə DAŞSALAHLI

İstənilən sahədə özünüzdən sonra gələn nəslin tərbiyəsində, təşkilatlanmasında, öyrənməsində öz köməyinizi əsirgəməməlisiniz. İşlədiyiniz sahədə müəllimliklə məşğul olmağımız bizim üçün çox dəyərlidir və bunu hər zaman təbliğ edirik. İstəyimiz, məqsədimiz, marağımız odur ki, ən istedadlı, intellektual gənclərimiz gənc nəslin formalaşmasında iştirak etsinlər. Bunu xaricdə təhsil üzrə Dövlət Programının məzunları ilə görüşlərdə də hər zaman qeyd edirik. Bizə sevindirən odur ki, xaricdə təhsil üzrə Dövlət Programında iştirak edən yüzlərlə gəncimiz ali təhsil müəssisələrimizdə müəllimliklə məşğul olur. Halbuki əksəriyyətinin dövlət və ya özəl şirkətlərdə başqa iş yerləri də var. Ancaq vaxtlarının bir hissəsini akademik fəaliyyətdə ayırırlar. Hesab edirəm ki, insanın özünü formada saxlaması baxımından bu vacibdir. Başqa bir tərəfdən, insanın öz bilik və bacarıqlarını başqaları ilə bölüşməsinin rəmzi mənası var. Ölkə və cəmiyyət üçün faydalı olmaq hər zaman xoş hisslər yaradır”.

Dərsdövrü

Nazir oğlanların futbol üzrə dünya çempionatına baxıb-baxmayacağı ilə də maraqlanıb. Cavablar çox sönük səslənib. Deyəsən, gəncləri çempionat heç maraqlandırmır? Bəs onları nə maraqlandırır?

Maraq dairələri idmandan çox uzadır. İdman onların həyatında yer tuta bilməyib. Bəziləri 14-15 yaşınadək idmanla məşğul olsa da, tez uzaqlaşır. Ancaq başqalarının uzaqlaşmalarını istəmirlər. Bunun üçün də məktəbdə dəyişikliyi ehtiyac olduğu qənaətdədirlər. Təklifləri də var. Xarici ölkələrin təcrübəsindən sitat götürən məzunlar nazirə deyiblər ki, ali təhsil pilləsinə qəbulda nəinki peşəkar, hətta həvəskar səviyyədə olan məşğuliyətlər üçün əlavə bal verilib. Tutaq ki, idmanla məşğul olan məzunlar ali məktəbə daxil olarkən əldə etdikləri nailiyyətlər nəzərə alınır və buna görə onlara əlavə 1 bal verilir. Azərbaycan məktəblərində də belə bir islahata zərurət olduğunu vurğulayan məzunların fikrinə, bilikyənlülüyü diqqət edildiyindən məktəblərimizdə idman və başqa sahələr nəzərdən qəçir. Məzunlar bəzi məktəblərdə hətta fiziki tərbiyə dərslərinin keçirilmədiyini də qeyd ediblər. Onların fikrinə, fənlərə göstərilən diqqət qədər fiziki tərbiyə dərsinə fikir verilmir. Halbuki məktəb digər istiqamətlərdə də uşaqların istedadını üzə çıxarmalıdır: “Amerikada şagirdlər məktəbdə dərstdən

Məzunlardan nazirə maraqlı təkliflər

başqa, balıq tutmaqdan musiqiyə qədər hər şeylə məşğul ola bilərlər. Bizim məktəblərdə də belə olmasını istərdik”.

Texniki-Humanitar Liseyin məzunu, ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanlarında 700 bal toplayan Zeynəb Quluzadə 10 ildir musiqi təhsili aldığı, fortepiano və vokal bölməsində uğurları olduğunu qeyd edib. Musiqi sahəsində əldə etdiyi nailiyyətləri ali məktəbdə də davam etdirəcəyini deyib. Onun sözlərinə görə, istedadlı olan yüzlərlə gəncin bu cür maraqları məktəbdə diqqət göstərilməyindən məhv olur.

Qanuna dəyişikliklər

Məzunların söz saldığı əsas məsələ “Təhsil haqqında” qanuna edilən dəyişikliklər olub. Təhsil Nazirliyinin tabeliyindəki fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü liseyin məzunu Mehdi Ağacanov Respublika Fənn Olimpiadaları qaliblərinin ali məktəblərə müsabiqədənə qəbulu ilə bağlı “Təhsil haqqında” qanuna ediləcək dəyişikliyin rezonans yaradacağını, olimpiada iştirakçılarının sayının sürətlə artacağını deyib.

Təmayülləşmə

Başqa çatan bu dərslərdən miqyası genişlənən təmayülləşmə də müzakirə olunub. Təhsil naziri təmayülləşmə prosesinin şagirdlərin təhsilinə təsir ilə maraqlanıb. Məzunlarla aparılan fikir mübadiləsində təmayülləşmənin uğurlu tərəfləri qeyd edilib. Əksəriyyət təmayüllü deyil, adi siniflərdə oxusa da, məzunlar təmayülləşmənin şagirdlərin seçdiyi ixtisas üzrə hazırlığına da rolunu vurğulayıblar.

Məktəbdə dəyişməli istədikləri

Məzunlarla söhbətində onların məktəbdə hansı dəyişiklikləri gör-

mək istədikləri ilə maraqlanan nazir maraqlı cavablar alıb. Məsələn, məzunlar şagirdlərdə təhlil və tədqiqat yönümlülüğün inkişafının zəruri olduğunu vurğulayıblar.

“Sadəcə kitabları oxuyuruq, əzbərləyirik. Ancaq oxuduqlarımızı sınaqdan çıxarmaq imkanımız olmur”, - deyən məzunlar problemlərindən danışdılar. Onlar öyrəndiklərini təcrübədən də keçirmək istəyirlər. Bu halda öyrəndikləri həyatı boyu yaddaşlarında qaldı.

Qaçqın və məcburi köçkünlərin yerləşdirildiyi orta məktəblərdə şəraitin çətinliyindən, avadanlıqlarla bağlı problemlər olduğundan danışan məzunlar məktəblərdə maddi-texniki bazanın yaxşılaşdırılmasının əhəmiyyətini qeyd ediblər.

93 nömrəli tam orta məktəbin məzunu İlkin Bayramlı isə bu fikirdədir ki, şagirdlərin mövzuları tam mənimsəməsinə təkan verən əyani vasitə tələb etməyən tətbiq növləri də var: “Riyaziyyat və tarixi çox sevirəm. Düşünürəm ki, heç bir əyani vasitə tələb etməyən tətbiq növləri də var. Məsələn, tarix fənnindən qalının şəklini verib, onun tikildiyi ərazi və dövr haqqında məlumat soruşulur. Dərsdə ərəblərin tikdiyi qalının romalıların tikdiyi qaladan fərqi izah edildiyindən şagird şəkildə gördüyü qala haqqında da, onun tikildiyi ərazi və dövr haqqında da fikir yürüdə bilər. Bununla da abidəyə baxmaqla həmin dövr haqqında tədqiqat analiz yürütmək mümkün olur. Riyaziyyatdan məktəbdə hər hansı funksiyanın qrafikini qururuq. Halbuki mən riyaziyyatı qrafiklərdə hiss edirəm”.

Məzunlar bu məsələdə fikir birliyi nümayiş etdirərək, dərslərdə şagirdlərin təhlil qabiliyyətinin gücləndirilməsinə xidmət edən dəyişikliklərin zəruri olduğunu bildirdilər: “Olimpiadada qoyulan suallarda şagirdlərdən təhlil etmək tələb edilir. Məktəbdə bu bacarıq inkişaf etdirilməlidir ki, olimpiadalarda çətinlik yaratmasın”.

“Uşaqları çətin şəraitə salmaq lazımdır ki, oradan çıxmağı öyrənsinlər”

Bunu da məzunlar təklif ediblər. Onların fikrinə, Azərbaycanda valideynlər uşaqlarının repetitorla hazırlanmasına can atır, onların hər çətinliyini həll etməyə çalışırlar. Halbuki uşaqları çətin vəziyyətə salsalar, özləri çıxmağı öyrənəcəklər. İ.Bayramlı bu fikri təsdiq edən nümunə olaraq özünü misal çəkib: “Uşaqlar tədqiqat aparıb mövzunu araşdırmağı öyrənməlidirlər. Mən bunu beynəlxalq bilik yarışlarına hazırlaşarkən öyrəndim. Bunu bir vərdisə çevirdim və daha da inkişaf etdirdim. Bu, mənə Harvardda qəbul olarkən kömək etdi”.

Uğur hekayələrinin təbliği önəmlidir

Nəhayət, məzunlar kütləvi informasiya vasitələrinə də ismarıq yollayıblar. Onların fikrinə, şagirdlər yüksək bal toplayaraq ali məktəblərə qəbul olunanların uğur hekayələri ilə maraqlanırlar. Odur ki, təhsil və karyerada müəyyən pilləyə yüksələn belə şəxslər barədə məlumatlı oxumağın onlara stimül verəcəyini düşünürlər. Bu, onlara ixtisas seçimdə də kömək edə bilər. Xüsusən, fərqlənən, yüksək bal toplayaraq ali məktəblərə daxil olan tələbələrə şagirdlərin görüşünün keçirilməsi məktəblərin həyatında, ixtisas seçməndə mühüm istiqamətverici addım ola bilər.

Görüşün formatı dəyişə bilər

Beləliklə, təhsil naziri Ceyhun Bayramovun 20 məzunla keçən görüşü 2 saata yaxın çəkib. Belə görüşlərin artıq ənənəyə çevrildiyini vurğulayan təhsil naziri gələcəkdə bu formatın genişləndirilə biləcəyini də vurğulayıb.

“Clarivate Analytics” onlayn seminarlara start verib

İyunun 19-dan “Clarivate Analytics” şirkəti tərəfindən elmi nəşrlərlə bağlı aktual məsələlərə həsr olunmuş növbəti silsilə onlayn seminarlara start verilib.

Seminarlarda məqalə və hesabatların hazırlanmasının müxtəlif mərhələlərində informasiya resurslarının funksiyaları, elm sahələri üzrə ən nüfuzlu və uyğun jurnalları axtarılıb tapılması, beynəlxalq elmi jurnallarda nəşr olunan prinsipləri və tələbləri, “yurtiçi” jurnallardan qorunmağın yolları, elmi təşkilatların akademik fəaliyyətini və effektivliyini qiymətləndirmək mexanizmləri, habelə digər aktual məsələlərə toxunulacaq.

İyunun 28-dək davam edəcək seminarlar ödənişsizdir və rus dilində aparılır. Seminarların sonunda iştirakçılara sertifikat verəcək. Növbəti onlayn seminarlar cari ilin oktyabr-noyabr aylarında keçiriləcək.

Seminarlar üçün qeydiyyatdan keçmək vacibdir. Qeydiyyatda dair videotəlimat və seminarlara qoşulma ilə bağlı ətraflı məlumatı linkdən (http://info.clarivate.com/rcis_webinars_schedule) əldə edə bilərsiniz.

Məktəblinin dostları təltif olunublar

Firudin Qurbanov: “Bu iş sizdən çox böyük bilik, bacarıq, yüksək mədəniyyət və insani keyfiyyətlər tələb edir”

Rəşad ZİYADOV

İyunun 14-də Təhsil Nazirliyində məktəblinin dostları arasında iş fəaliyyəti ilə fərqlənən layihə əməkdaşlarının təltifetmə mərasimi keçirilib.

Tədbiri giriş sözü ilə “Məktəblinin dostu” layihəsinin rəhbəri Rüstəm Ağayev açaraq layihənin məqsəd və vəzifələrindən danışdı. Layihə rəhbəri əməkdaşların iş-götrülmə prosesi, onlar üçün təhsil qanunvericiliyi, fəvqəladə hallarda davranış qaydaları və təcili tibbi yardım xidmətinin hadisə yerinə çatanaqədək ilkin müayimələrin aparılması ilə bağlı keçirilən təlimlər barəsində məlumat verib. Bildirib ki, layihə şagird, valideyn, məktəbin pedaqoqi və idarəetmə heyəti tərəfindən müsbət qarşılanır və etimad edilir. Belə ki, şagirdlər məktəblinin dostlarını çətinliklərini bölüşə biləcəkləri yaxın bir dost, müəllimlər sağlamlıq təhsil mühitinin formalaşdırılmasına töhfə verən heyət, valideynlər isə güvəndikləri və övladlarını tam arxayın olaraq etibar etdikləri təhsil nümayəndələri kimi görürlər.

Tədbirdə çıxış edən təhsil nazirinin müavini Firudin Qurbanov bildirib ki, “Məktəblinin dostu” layihəsi valideyn-müəllim-şagird ünsiyyət üçbucağının daha effektiv qurulmasında vacib rol malikdir. Nazir müavini layihənin fəaliyyət göstərdiyi təhsil müəssisələrində məktəblilər arasında tolerantlıq, effektiv kommunikasiyanın və dostluq münasibətlərinin qurulması baxımından görülən işlərin əhəmiyyətini qeyd edib, sağlam mühtəyin formalaşdırılmasına töhfə verildiyini bildirdi: “Dost təmənnasız, xeyirxah və mehriban olmalıdır. Bu mənəddə 124 məktəblinin dostu seçilib və artıq 2 ilə

yaxındır ki, fəaliyyət göstərsiniz. Bu adı daşımağın özü elə şərəflidir. Uşaqların dostu olmaq xüsusilə fərqli bir işdir. Valideyn, şagird, müəllim ünsiyyətini tənzimləmək, bunların arasında düzgün ünsiyyət formalaşdırmaq - bu çox da asan bir məsələ deyil. Bu iş sizdən çox böyük bilik, bacarıq, yüksək mədəniyyət və yüksək insani keyfiyyətlər tələb edir. Hər adam məktəblinin dostu ola bilməz. Siz həm müəllim, həm psixoloq olmalısınız. Siz uşaqların psixologiyasını bilməlisiniz. Çünki uşaqlar müxtəlifdir, deyə bilərəm ki, onların hərəsinin bir dünyası və daxili aləmi var”.

Tədbirdə layihə çərçivəsində əldə olunan nəticələr müzakirə edildi.

Sonda iş fəaliyyətində xüsusi təşəbbüskarlığına və fəallığına görə fərqlənən məktəblinin dostları “Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin Təşəkkürnaməsi” ilə təltif olunublar.

Mərasimdə “Məktəblinin dostu” layihəsi çərçivəsində görülən işlərin əks olunduğu videoçarx nümayiş edildi.

Qeyd edək ki, “Məktəblinin dostu” pilot layihəsi Təhsil Nazirliyi və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin birgə təşəbbüsləri ilə Bakı şəhərindəki 32 ümumi təhsil müəssisəsində həyata keçirilir.

Layihənin əsas məqsədi müəllim və şagirdlər üçün təhlükəsiz mühit yaratmaq, fəvqəladə hal baş verdikdə ilkin tibbi və psixoloji yardım göstərmək, mütəmadi olaraq şagird, valideyn, təlim-tərbiyə müəssisələrinin kollektivi ilə maafrələndirmə və diaqnostik işlər aparmaqdır.

Onlar UNEC-i seçir

Bu dəfə layihə iştirakçıları DİM-in keçirdiyi qəbul imtahanlarında topladıqları bala uyğun ixtisaslarla maraqlanıb, UNEC-in tələbələrə təqdim etdiyi proqramlarla tanış olurlar. Layihədə Azərbaycanın bütün regionlarından məktəblilər iştirak edir. Onlardan bir neçəsini sizə təqdim edirik:

Sumqayıt şəhər Texniki Təbiət Elmləri Liseyinin XI sinif şagirdi Banuçiçək Qurbanova 695 balla UNEC-in Beynəlxalq İqtisadiyyat Məktəbində (İSE) maliyyə ixtisası üzrə təhsil almaq istəyir. Təhsil al-

“UNEC-də bir gün” layihəsi davam edir

diği məktəbin məzunları arasında UNEC tələbələri olduğunu vurğulayan B.Qurbanova onların uğurlarını yaxından izlədiyini bildirdi.

Zaqatala şəhər 3 nömrəli məktəbin XI sinif şagirdi Fərid Qurbanov 677 balla UNEC-də maliyyə ixtisası üzrə ingilis dilində təhsil almaq istəyir. F.Qurbanov İSE-də təbiiq edilən yenilikləri yaxından izlədiyini bildirərək, UNEC-in iki-

li diplom proqramlarında iştirakda maraqlı olduğunu qeyd edib.

Gədəbəy rayon Söhrab Pirverdiyev adına Çalburun kənd tam orta məktəbinin XI sinif şagirdi Fərid Nəsimov 664 balla UNEC-i seçib. İSE-də maliyyə ixtisası üzrə təhsil almaq istəyən F.Nəsimov topladığı balla arzusunu reallaşdırarsa, hədəfi 700 bal toplamaqdır. Buna görə də DİM-in keçirə-

cəyi ikinci imtahanlarda da iştirak edəcək.

Bakı şəhər 276 nömrəli tam orta məktəbin XI sinif şagirdi Kamran Hüseynov da ikinci imtahanlarda iştirak edəcək. 676 balla İSE-də maliyyə ixtisası üzrə təhsil almaq istəyən Kamran daha yüksək nəticə toplayaraq, Prezident təqaüdü uğrunda rəqabətə qoşulmaq istəyir.

“UNEC-də bir gün” layihəsinə də iştirak etmək istəyən abituriyentlər 497 38 63 nömrəsi ilə əlaqə saxlaya və yaxud rəsmi Facebook səhifəmizin mesaj bölümünə yazsa bilərlər.

İstedadlı şagirdlərin aşkara çıxarılması və onlarla işin təşkili formaları

← Övvəlki səh.1

Heybat QƏDİROV,

Yardımlı rayonunun Ə.Y.Xurşudov adına Alqabulaq kənd tam orta məktəbinin kimya müəllimi, Əməkdar müəllim

İş təcrübəmdə bununla bağlı bir sıra meyar və formaları müəyyənləşdirmişəm

zırlığını, təxəyyülünü, elmə, bədii ədəbiyyata, bədii yaradıcılığa marağını düzgün araşdırıram. Çünki onlar istedadın düzgün istiqamətləndirilməsi üçün vacib şərtlərdir. Təcrübə göstərir ki, qabiliyyətli və istedadlı uşaqlar özünü tez büruzə verir. III, IV, V, VI sinif şagirdləri arasında kimya fənninə meyilli uşaqları aşkar etmək məqsədilə onlarla bir neçə söhbətdən sonra ayrı-ayrı siniflərdən seçilmiş uşaqlara belə bir tapşırıq nümayiş etdirirəm: “Uşaqlar, gördüyünüz bu nələkdə şam yapışdırılıb. Nələkiyə yarıya qədər su töküürəm. Şamı yandıraram. Boş stəkani şamın üzünə çevirirəm, şam bir az yandıqdan sonra sönrür. Stəkanda suyun səviyyəsi qalxır. Burada gedən proseslərin təsvir etməyə səbəblərini aydınlaşdırmağı uşaqlara tapşırıram. Onlara başa salıram ki, cavablarını yazılı etsinlər.

Vaxt başa çatdıqdan sonra vərəqləri yığır və hər bir şagirdin yazısını nəzərdən keçirirəm. Prosesi hər bir şagird təsvir etməyə çalışır. Bir qismi məqsədə yaxınlaşmış olur, bir qismi isə fikrini əsaslandırmağa çalışır. Onların arasında təcrübəni düzgün, yaradıcı yazan şagirdlər də olur. Onlardan biri prosesi belə şərh edir:

“Nələkiyə şam əridilib yapışdırılıb, şam parafındır. Parafın istinin təsirinə əriyir və nələkiyə yapışır. Şam yananda havadakı oksigen onun yanmasına kömək edir. Sonra nələkiyə su töküldü. Boş stəkani şamın üzünə çevirdilər. Şam tədricən söndü və su stəkanda yuxarı qalxdı. Şamın sönməsinin səbəbi orada oksigenin sərf olunub qurtarmasıdır. Axı yanma oksigenin hesabına gedir. Şam yanmaq üçün özünə oksigen çəkmək istəyir. Nələkidəki su kənardan ora havanın daxil olmasına imkan vermir. Bu müddətdə sərf olunmuş oksigenin yerinə su qalxır”. Mən bu uşaqlar haqqında öz müşahidə dəftərində qeydlər aparıram. Sonra həmin uşaqları düşünməyə sövq etdirən suallar hazırlayıram və kimya elminə olan meyillərini dəqiqləşdirirəm. Nümunə üçün bir neçə sual verirəm:

- 1.Limon, turşong, alma - bunlar turş dada malikdir. Bunun səbəbi nədir?
- 2.Meyvələrin müxtəlif rəngdə olmasının səbəbi nədir?
- 3.Havanın tərkibində hansı qazlar vardır?
4. Nə üçün su bərk, qaz və maye halında olur?
- 5.Əşya süşəsi üzərindəki bu buxarlandırdıqdan sonra qalan ağ ləkə nə deməkdir?
- 6.Çaydanın dibində qalan ərp nə deməkdir? Onu necə həll etmək olar?
- 7.Yağış, qar təbiətdə necə əmələ gəlir?
- 8.Nə üçün maddələr təbiətdə tükənmir?
- 9.Bitkilər torpaqdan hansı maddələri mənimsəyir?
- 10.Yağ süddən alınır. Süd isə maye halındadır. Deməli, yağ da südün tərkibində maye halındadır? Bunun səbəbini necə izah etmək olar?

11. Su 100°C-də qaynayır. Əgər suya xörək duzu qarşırsaq bunun onun qaynama temperaturuna təsiri olacaqmı?
- 12.Su, buz, buxar verilməlidir. Bircinsli maddələri necə hazırlamaq olur?

Dəfələrlə aparılan araşdırmalardan sonra kimya fənninə marağı olan qabiliyyətli və istedadlı uşaqları müəyyənləşdirib onları kimya məşğələsinə, kimya dərslərinə cəlb edirəm. Həmin şagirdlərdən birinə yeddinci sinif şagirdləri ilə birlikdə tapşırıq verdim. O da, şagirdlər də tapşırıq düzgün icra etdilər. Mən bilərəkdən onlara psixi təsir göstərdim. Dedim ki, tapşırıq səhv icra etmisiniz, təzədən işləməlisiniz. Şagirdlər yenidən işləməyə başladılar. Lakin həmin uşaq anı fikirləşib sonra dedi: “Müəllim, mən məsələni düzgün həll etmişəm”. Buradan belə bir nəticəyə gəlmək olar ki, şagird məsələni mexaniki həll etməyib və özünə inam güclüdür. Deməli, o, hər hansı psixoloji təsire qarşı davamlıdır. Bu isə qabiliyyətli, istedadlı uşaqda çox yaxşı keyfiyyətdir. Şagirdlərdə praktiki işlərə olan qabiliyyəti

9.Fizika, riyaziyyat və biologiya üçün olan qanunauyğunluqları dərk etdiyini açıqlayan şagirdləri qabiliyyətli hesab etmək olar.

İş təcrübəmdə qabiliyyətli və istedadlı şagirdlərin aşkar edilməsi və onlarla işin təşkili üçün aşağıdakı formalarını müəyyənləşdirmişəm:

- a) kiçikyaşlı məktəblilərin psixoloji cəhətdən araşdırılması;
- b) dərstdə problem-situasiyanın yaradılması;
- c) məsələ nümunələrinin tərtibi və həll etdirilməsi;
- q) həlli çətinləşdirilmiş, məntiqli məsələlər üzərində yaradıcı iş;
- d) olimpiada yarışlarına hazırlıq və olimpiadalarda şagirdlərin iştirakı, nəticələrin təhlili;
- e) təbii materialların toplanması, kolleksiyaların hazırlanması;
- f) referat, albom, cədvəl, sxem, diaqram tərtib etmək, kimyadan imla, inşa xarakterli mətnlər yazdırmaq, onlar üzərində mühakimələr aparmaq, əqli nəticələr çıxarmaq;
- g) dərslərdən, elmi ədəbiyyatdan, soraq kitablarından, qrafik testlərdən, lüğətdən istifadə etmək;
- h) müxtəlif variantlardan olan “Test topları” şagirdlərə işlətmək;
- i) məntiq, düşüncə, xüsusi yaradıcılıq tələb edən testlər həll etdirmək;
- j) “kimya gecələri”ndə, viktorina yarışlarında, intellekt oyunlarında, fənn üzrə keçirilən sınaq imtahanlarında şagirdlərin iştirakını təmin etmək.

Qabiliyyətli və istedadlı şagirdləri araşdırarkən isimi iki istiqamətdə qururam:

- * kimya fənnini öyrənməyən kiçikyaşlılar arasında qabiliyyətli və istedadlı uşaqların aşkar edilməsi və düzgün istiqamətləndirilməsi;
- * kimya fənninin tədrisi prosesində qabi-

Layihə metodu

ƏLİ QULİYEV,

Beyləqan rayonu, Dünşamalılar kənd Əlibala Şirinov adına 1 nömrəli tam orta məktəbin Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəllimi, layihənin koordinatoru

Hər bir dərslərin sonunda uğurlu təlim nəticəsinə nail olmaqdan ötrü həmin dərstdə istifadə edilən fəal (interaktiv) təlim metod və vasitələrin seçilməsi ən vacib şərtlərdən biridir. İnteraktiv metod və vasitələr dərslərin məqsədlərinə yönəlməli, uğurlu nəticə əldə etmək üçün onlardan düzgün istifadə edilə bilər. Belə təlim metodlarından biri də layihə metodudur. Layihələr, əsasən, bir dərslərin saatında reallaşdırılmayıb, uzun zaman kəsiyində həyata keçirilən bir metoddur. Bu metodun şagird üçün aşağıdakı kimi əhəmiyyətləri vardır:

- yaradıcı təkəllürü inkişaf etdirir, tədqiqatçılıq bacarığı formalaşdırır;
 - kollektiv şəkildə işləməklə yaradıcı mühitdə qarşılıqlı fəaliyyət göstərmə bacarığı əldə olunur;
 - biliklərə hazır şəkildə deyil, tədqiqat prosesi zamanı yiyələnmə verdiyi şaşılır;
 - müxtəlif mənbələrdən istifadə etmək, əldə edilmiş informasiyaları çeşidləmək, materialları mövzu ilə əlaqələndirmək imkanları qazandırır;
 - məktəbdən kənar ünsiyyətə kömək, iş və vaxt rejimini planlaşdırmaqda yardım edir;
 - təqdimat zamanı şəxsi mülahizələr irəli sürmək, fikirlərini müdafiə etmək, tənqidə dözümlülük nümayiş etdirmək kimi vərdişlər formalaşdırır.
- Layihə metodundan istifadə zamanı müəllim aşağıdakılara əməl etməlidir:
- şagirdlər məhz onun rəhbərliyi altında prosese cəlb olunur;
 - tədqiqata cəlb ediləcək mövzunu o müəyyən edir;
 - işin başlama və bitmə zamanını o müəyyənləşdirir, hansı mənbələrə

dən istifadə ediləcəyini, işin fərdi, yoxsa qrup şəklində aparılacağı ön-cəhdən bildirir;

- işin icrasını bütün mərhələlərdə yalnız şagirdlərin suallarını cavablandırır, əlavə istiqamətlər verir.

Adətən layihə metodunda təqdimatlar muzakirə, xəritələr, cədvəl və qrafiklər, hesabatlar, videoroliklər, animasiyalar, qısmətərajlı filmlər, qəzet layihələri, fotosəkillər və s. formada olur.

Aşağıda hazırladığımız layihə nümunəsini təqdim edirik.

Layihə nümunəsi

Layihənin adı:

“Atalar sözü - elin gözü” mövzusunda viktorina

Layihənin başlama vaxtı: 01.02.2018.

Layihənin bitmə vaxtı: 30.05.2018.

Layihənin hədəf qrupu: şagirdlər (15-17 yaş).

Layihənin aid olduğu sahələr: təhsil və təlimləndirmə.

Layihənin icra olunduğu region: Beyləqan.

Layihənin qısa təsviri

Bu layihə məktəbin Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəllimlərinin dəstəyi ilə həyata keçirilib. Layihənin məqsədi 9-11-ci siniflərdə oxuyan şagirdlərin şifahi xalq ədəbiyyatı janrlarından olan atalar sözlərinə bələd olması, burada öz əksini tapan əxlaqi-tərbiyəvi ideyaları mənimsəməsi, nitqlərində onlardan yerli - yerində istifadə etməsinin düzgün təbliğ olunmasıdır.

Layihə haqqında məlumat

“Atalar sözü - elin gözü” mövzusunda viktorina 1-10 aprel 2018-ci il tarixlərində məktəbin 9-11-ci sinifləri arasında 10-cu siniflər tərəfindən keçirilib. Layihənin məqsədi şifahi xalq ədəbiyyatı nümunələrindən olan atalar sözlərinə diqqətin artırılması, məktəblilərdə yaşlı nəslin nümayəndələrindən bu nümunələrin toplanma-

İnteraktiv metod və vasitələr dərslərin məqsədlərinə yönəldilməlidir

sına marağın yaradılması, ədəbiyyatımızın öyrənilməsi və təbliğidir. Layihə çərçivəsində məktəbin 9, 10 və 11-ci siniflərində oxuyan şagirdlərdən ibarət 4 komanda formalaşdırılıb. Həmin komandalarla bu qaydalarla müəyyənləşdirilmiş viktorina təşkil olunub:

- hər komanda 5 nəfərdən ibarət olmaqla təşkil olunur;
- viktorina məktəbin akt zalında keçirilir;
- komandalər eyni vaxtda yarışa qatılırlar;
- sualların cavablandırılması bəy-raq qaldırmaqla müəyyənləşdirilir;
- yanlış cavab ümumi bala təsir etməyib;
- viktorinaya nəzarət məktəbdə müəllimlərdən təşkil olunmuş münisiflər heyəti tərəfindən həyata keçirilir.

“Atalar sözü - elin gözü” mövzusunda viktorinaya qatılan komandalər aşağıdakı mövzulara və hər bir mövzuya uyğun suallara cavab verməklə 5 mərhələdə yarışır.

1-ci mərhələ “Sən saydığını say, gör fələk nə sayır” adlanır. Bu mərhələdə şagirdlər atalar sözlərində işlənməmiş, lakin qəsdən buraxılmış rəqəmləri bərpə etməli olurlar.

Bu mərhələyə aid suallar və düzgün cavabları:

1. Atalar sözlərində görə, neçə qoçun başı bir qazanda qaynamaz?
- Düzgün cavab:* iki qoçun başı bir qazanda qaynamaz.
2. Atalar sözlərində görə, sarımsağı gəlin eləmişlər, neçə gün qoxusu çıxarmamış? *Düzgün cavab:* sarımsağı gəlin eləmişlər, qırx gün qoxusu çıxarmamış.
3. Atalar sözlərində görə, otuz iki dişdən çıxan neçə məhləyə yayılır? *Düzgün cavab:* otuz iki dişdən çı-

xan otuz iki məhləyə yayılır və s.

2-ci mərhələ “Gəzməyə qürbət ölkə, ölməyə vətən yaxşı” adlanır. Bu mərhələdə şagirdlər dünya xalqlarının atalar sözlərində nə qədər bələd olduqlarını nümayiş etdirirlər.

Bu mərhələyə aid suallar və düzgün cavabları:

1. Çin atalar sözlərinə görə, bütü düzəldənlər ona səcdə etməzlər, çünki... *Düzgün cavab:* bütü düzəldənlər ona səcdə etməzlər, çünki onu necə düzəltmədiklərini yaxşı bilirlər.
2. Koreya atalar sözlərinə görə, işi yaxşı olanda yad olur, bəs pis olanda nə olur? *Düzgün cavab:* işi yaxşı olanda yad olur, pis olanda - qohum.
3. Yamayka atalar sözlərinə görə, hörmüçəklə nəyin arasında sövdələşmə olmaz? *Düzgün cavab:* hörmüçəklə milçək arasında sövdələşmə olmaz və s.

3-cü mərhələ “Övvəl düşün, sonra danış” adlanır. Bu mərhələdə şagirdlər atalar sözlərində yer alan bəzi sözlərin leksik mənalarnı izah edirlər.

Bu mərhələyə aid suallar və düzgün cavabları:

1. “Culfa kəfənsiz ölər” atalar sözlərində “culfa” sözü hansı mənanı ifadə edir? *Düzgün cavab:* “culfa” sözünün leksik mənası əl hasnasında pambıq parça toxuyan adam, toxucu deməkdir.
2. “İgird nəhəng olar, cəhəng olmaz” atalar sözlərində “cəhəng” sözü hansı mənanı ifadə edir? *Düzgün cavab:* “cəhəng” sözü ağzın küncü mənasını ifadə edir. Bu atalar sözünün mənası belədir ki, igird gücünə, qüvvəsinə, nəhəngliyinə güvənər, çənəsinə, danışıqlığına yox.
3. “Kankanın vəsiyyəti qızıl öküzdür” atalar sözlərində “kankan” sözü hansı mənanı ifadə edir?

Düzgün cavab: “kankan” sözünün mənası əl ilə quyu qazan, quyuçu deməkdir.

4. “Köhnə dəyirmanı təzə nırx qoyur” atalar sözlərində “nırx” sözü hansı mənanı ifadə edir?

Düzgün cavab: “nırx” sözünün mənası ən zəruri ehtiyacları təmin edən mallara hökumət orqanları tərəfindən qoyulan qiymət deməkdir və s.

4-cü mərhələ “Adımı sənə qoyum, səni yana - yana qoyum” adlanır. Bu mərhələdə şagirdlər yazılı ədəbiyyatda işlənen (bədii əsərin adı, epigraf və s.) atalar sözləri ilə bağlı bəzi bəzi nümayiş etdirirlər.

Bu mərhələyə aid suallar və düzgün cavabları:

1. Nəcəf bəy Vəzirovun 1890-cı ildə qələmə aldığı bu komediyada Əbdürrəhman bəy, Xırda xanım, Səkinə xanım kimi obrazlar yaradılmışdır. Söhbət hansı əsərdən gedir? *Düzgün cavab:* “Daldan atılan daş topuğa dəyər”.
2. Mir Cəlalin “Bir gəncin manifiesti” əsərində Sona obrazının dilindən verilməsi bu atalar sözü obrazını bütün xarakterini qəti şəkildə müəyyənləşdirir. Bu hansı atalar sözüdür? *Düzgün cavab:* “İtə ataram, yada satmaram”.
3. Rəşid bəy Əfəndiyev bu əsərində ən qüvvətli cəhət məişət, etnoqrafik səhnə və əlamətlərin zənginliyi-dir. Burada obrazların dilindən kifayət qədər atalar sözü verilməmişdir ki, görürsünüz, bu atalar sözləri bədii ədəbiyyatda ilk dəfə idi istifadə olunurdu. Söhbət hansı əsərdən gedir?

Düzgün cavab: “Qonşu - qonşu olsa, kor qız ərə gedər”.

5-ci, yəni sonuncu mərhələ “Yüz ölç, bir biç” adlanır. Şagirdlər bu mərhələdə yarımçıq verilmis atalar sözlərini tamamlayırlar.

Bu mərhələyə aid suallar və düzgün cavabları:

1. Atalar yaxşı deyiblər, bəxtimin bədbəxtliyindən şəkər əksəm duz olur,..... *Düzgün cavab:* bəxtimin bədbəxtliyindən şəkər əksəm duz olur, hamama getsəm buz olur.
2. Atalar yaxşı deyiblər, arpayı qatsan at yeməz, *Düzgün cavab:* arpayı qatsan at yeməz, sümüyü qatsan at yeməz.
3. Atalar yaxşı deyiblər, nə yoğurdum, nə yapdım, *Düzgün cavab:* nə yoğurdum, nə yapdım, hazırca kökə tapdım və s.

Qalib komanda diplom və hədiyyələrə, digər komandalarnın fərqlənən üzvləri isə kitablarla mükafatlandırılırlar.

“Atalar sözü - elin gözü” mövzusunda viktorinaya Beyləqan rayon Mərkəzləşdirilmiş Kitabxana Sistemi tərəfdaşlıq edib.

Sonda onu da qeyd edim ki, layihənin tərtib olumasında məktəbin X sinif şagirdlərindən Nihad Quluzadə, Nərgiz Hüseynzadə, Lamiyə Quliyeva, Aytac Şükürova, Tovuz Məmmədov da bilavasitə iştirak ediblər.

Məktəbin X sinif şagirdi Mirzə Səfərli isə layihənin əlaqələndiricisi olub.

yoxlamaq məqsədi ilə məşğələlərin birində aşağı siniflərdən seçilmiş 11 şagirdə evdə işləmək məqsədilə belə bir tapşırıq verdim: “Ağac kəpəyi, soda və mis tozundan ibarət qarışıq verilməmişdir. Bu maddələri bir-birindən ayırmağın üsullarını göstərin”. Burada qarşıya qoyduğum məqsəd şagirdlərin tapşırıq praktik yolla həll etmələrini müşahidə etmək idi. Həm də bu barədə heç bir söz deməmiş və istiqamət verməmişdim. Növbəti məşğələdə həmin məsələnin necə yerinə yetirilməsini yoxladım. Hər bir şagirdin cavabını araşdırdım. Şagirdlərin hamısı, demək olar ki, suallara nəzəri cavab yazmışdı. Lakin onlardan birinin cavabı diqqətimi cəlb etdi. O, məsələni belə şərh etmişdi: “Əvvəlcə qarışıq hazırladım. Bu məqsədlə əvvəlcə ağacı mişarladım və kəpək hazırladım. Dəmir və mis məftili oya ilə sürtərək dəmir və mis tozu əldə etdim, əlavə olaraq soda götürdüm. Alınan qarışıq içərisində su olan stəkana tökdüm. Ağac kəpəyi yüngül olduq üçün suyun üzərində qaldı. Metal qaşığı götürüb ağac kəpəyini su üzərindən yığdım. Və quruttum. Sonra süzmə üsulu ilə mis və dəmir tozunu ayırdım, qurudub maqneti qaşığa yaxınlaşdırdım. Maqnet dəmiri özünə çəkdi. Yerdə mis tozu qaldı. Süzülmüş soda olan suyu təmiz qaba töküüb isti peç üzərinə qızmağa qoydum. Su buxarlandı. Qabın dibində ağ duz qaldı. Beləliklə, qarışıq halında olan ağac kəpəyi, soda, dəmir və mis tozunu bir-birindən fiziki üsullarla ayırdım. Cavabdan məlum oldu ki, şagird məsələni praktiki yolla həll edib. Mən müşahidələrimin düzgünlüyünü sübut etmək üçün həmin şagirdin valideyni ilə söhbət etdim. Mən həmin şagirdi dəfələrlə pedaqoji və psixoloji sınaqlardan çıxardım. Başqalarından fərqli xüsusiyyətlərini qeyd etdim. Onunla fərqli yolla işlədim. Nəticə yüksək səmərə verdi. Kimya fənnini yüksək səviyyədə öyrəndi, əlavə ədəbiyyatlardan səmərəli və yaradıcı istifadə etdi. O, IX sinif şagirdləri ilə olimpiada yarışının rayon turunda birinci yer tutdu. Zona yarışında iştirak etdi. Şagirdə iti təkəllür, dərin müşahidə aparmaq, gördüklərini qələmə almaq kimi müsbət keyfiyyətlər özünü büruzə verirdi. Qabiliyyətli və istedadlı uşaqlar iradi keyfiyyətlərə görə də araşdırıram. Bu məqsədlə onlara həlli çətinləşdirilmiş məsələlər verir, işləmələrini yoxlayır, məsuliyyətli tapşırıqlar verir icrasına nəzarət qoyur və uşaqları bir-biri ilə müqayisə, çətinliyə, sözə qarşı onların cavab reaksiyalarını və mimikalarında baş verən dəyişikliyi müşahidə edirəm. Hər bir şagirdin uşaq vaxtlarında psixoloji xüsusiyyətlərini öyrənmək işin sonrakı proseslərinə köməklik göstərir.

Əhəmiyyətli dəyişikliklər ili

← Əvvəli səh.1

Ruhiyyə DAŞSALAHLI

O, təqdimatında məktəbə gec və ya tez gedənlərin təhsil göstəricilərinə diqqət yetirib. Belə ki, 2004-cü ildə məktəbə qəbul edilən I sinif şagirdlərinin nəticələrinin təhlili aparılıb. Dövlət İmtahan Mərkəzindən (DİM) əldə edilən rəqəmlərin müqayisəli təhlili nəticəsində məlum olub ki, məktəbə gec başlayan uşaqların cəmi 33 faizi məktəbi müvəffəq qiymətlərlə bitirə bilib. Qalanlarının isə buraxılış imtahanlarında ən azı 1 fəndən “2” qiymət aldığı müəyyən edilib. Məktəbə bir il gecikən uşaqlarda müvəffəqiyyət göstəricisi 51 faiz təşkil edib. Bu göstərici məktəbə vaxtında gələn uşaqlarda 59 faiz, məktəbə 3-4 ay tez gələn uşaqlarda isə 65 faiz təşkil edib.

Rəqəmlərdən o da görünür ki, ölkəmizdə uşağın məktəbə başlamasında gecikmələr azalıb. Məsələn, 2012-ci ildə 6 yaşdan yuxarı uşaqların məktəbə gec getməsi halları 12 faiz təşkil edirdisə, 2017-ci ildə bu rəqəm 6 faiz olub. Elektron qaydada həyata keçirilən qəbul isə valideynlərə işin vaxtında planlaşdırılmasına imkan verir. Nəticədə bu layihə əvvəlcə Bakı şəhərində həyata keçirilib, artıq coğrafiyası genişləndirilib.

Kiçik məktəblər hamıya oxumaq imkanı verir

Azərbaycanda kiçik məktəblərin sayı çoxdur. 4500-ə qədər məktəbin yarıdan çoxunda şagird sayı 200 nəfərdən az, 1500 məktəbdə şagird isə 100 nəfərdən azdır. Qısa müddət ərzində az vəsait xərcləməklə yerlərdə kiçik məktəblərin quraşdırılması təhsilin daha da əlçatan olmasına xidmət edir.

Son dövrlərdə ictimaiyyət arasında ən çox müzakirə olunan məsələlərdən biri də şagirdlərin müxtəlif maraqları və meyillərini nəzərə almasıdır. E.Əmrullayev bildirib ki, X-XI siniflərdə 17 fəndə tədris olunur. Ancaq təmayülləşmə nəticəsində şagirdlərin meyl və maraqların nəzərə alınmaqla, yeni fənlərin sayı azaldılmaqla dərslərin təşkili mümkün olur. 2017-2018-ci dərslər ilində 27 mindən artıq şagird özünün maraqlarına uyğun siniflərə cəlb olunub: “Biz bunun nəticələrini bu il keçirilən qəbul imtahanları yekunlaşdıqdan sonra ölçə biləcəyik. İnanırıq ki, şagird maraqlarını göstərdiyi fənlərə daha çox saat ayırırsa, nəticələri aşağı olmalıdır”.

İstedadlı uşaqlarla iş sahəsində də böyük nailiyyətlər qazanılıb. Xüsusən, son 5 ildə ciddi islahatlar aparılıb. E.Əmrullayevin fikrincə, bu sahədə işin ən uğurlu nümunəsi Respublika Fənn Olimpiadalarıdır. Təkcə onu demək kifayətdir ki, olimpiadalarda iştirakçı sayı 2014-cü ildə müqayisədə 5 dəfə artıb.

Peşə-ixtisas təhsili sahəsində həm əlçatanlıq, həm əhatəlilik baxımından müsbət dinamika müşahidə olunur. Bu da özlüyündə IX və XI sinfi bitirənlərin hər hansı ixtisas əldə edərək bazara çıxmasını təmin edəcək.

Ali təhsillə əhatəlilik səviyyəsinin BMT-nin insan inkişafı indeksində nəzərə alınan faktorlardan olduğunu bildiren E.Əmrullayev deyib ki, müstəqillik dövründə ən çox tələbə məhz son 5 ilin payına düşüb.

Təhsilin keyfiyyəti

E.Əmrullayev təhsilin keyfiyyət dəyişikliyinə təsdiq edən faktları sadalayarkən özlüclə bilən, rəqəmlərlə

Təhsil Nazirliyi hesabat verərək hədəflərini açıqladı

ifadə oluna bilən göstəricilərə əsaslanıb: “PIRLS qiymətləndirilməsində dünyanın 60-a yaxın təhsil sistemi iştirak edir. IV sinfi bitirən şagirdlərin oxu bacarıqlarını ölçən bu qiymətləndirmənin mahiyyəti ondan ibarətdir ki, ölkələr özünü müqayisə edə bilsin. 2011, 2016-cı illərdə olmaqla, artıq 2 dəfə bu qiymətləndirmədə iştirak etmişik. Ölkəmizin bu qiymətləndirməyə üçüncü dəfə 2021-ci ildə də qatılacağı təsdiqlənib”.

İştirak etdiyimiz və artıq nəticəsi belli olan iki qiymətləndirmənin müqayisəsi göstərib ki, aşağı nəticə göstərənlərin payı 10 faiz azalıb, yüksək və mükəmməl nəticə göstərən şagirdlərin orta səviyyəsi 2 dəfə artıb: “Ümumilikdə, 18 faiz şagirdin yüksək və mükəmməl nəticə göstərməsi kifayət qədər müsbət tendensiyaadır”.

Təhsilin keyfiyyəti ilə bağlı növbəti indikator beynəlxalq olimpiadalarıdır. Müxtəlif beynəlxalq olimpiadalarla qatılan azərbaycanlı şagirdlər oradan əliboş qayıtmayıblar. 2013-2017-ci illər ərzində dünya fənn olimpiadalarında göstəricilərimiz davamlı olaraq artıb. Keçən il uzun fasilədən sonra ilk dəfə olaraq azərbaycanlı şagird qızıl medal da əldə edib: “Son 5 il ərzində qazanılan 109 medal müstəqillik əldə edilən dövrdə qazanılan medalların üçdə biridir”.

E.Əmrullayev bildirib ki, 2017-ci ildə ali məktəbə qəbul imtahanında orta bal 2012-ci ilə nisbətən 62 bal artaraq 177-dən 239-a yüksəlib. O əlavə edib ki, 2017-ci ilin qəbul imtahanlarında cari ilin məzunlarının 44 faizi 200 baldan az toplayıb. Ancaq bu göstərici əvvəlki illərdə məzun olmuş abituriyentlərdə 65 faiz olub: “Lakin 200-dən yuxarı bal toplayanların çəkisinin illər üzrə dinamikasına baxdıqda bu faizlərin əhəmiyyətli dərəcədə artdığını görmək olar. Əvvəl 35 faiz idisə, hazırda 51 faizdir və biz 16 faizlik dəyişiklikdən danışıq. Sevindirici haldır ki, hər il qəbul imtahanlarında 600-dən çox bal toplayanların sayı artır”.

Şagird-müəllim nisbətindən söz açan şöbə müdirinin sözlərinə görə, 2013-2014-cü ildə hər 8.5 şagirdə 1 müəllim düşürdüsə, hazırda 10.5 şagirdə 1 müəllim dərslər deyir. Bu da effektivliyin və səmərəliliyin 25 faiz artması deməkdir.

Müəllimlik yüksək rəqabətli peşəyə çevrilib

2014-cü ildən etibarən 134 min müəllim diaqnostik qiymətləndirmədən keçirilib və saat yükü 1.5 dəfə artırılmaqla əməkhaqqı 2 dəfə qalxıb: “Nəzərə alsaq ki, hər 1 faiz 1500 müəllim deməkdir, 3.5 faiz müəllim 900 manatdan yuxarı, 10 faiz müəllim 700-900 manat, 27 faiz 500-700 manat və nəhayət, qa-

lanları 300-500 manat əməkhaqqı alır”.

Şöbə müdiri müəllimlərin dərslər yükündə olan fərqlərə də toxunub: “2013-cü ildə müəllimlərin 27 faizə qədər dərslər yükü 12 saatdan az olub. Hazırda dərslər saati 18 saat olsa da, dərslər yükü 12-17 saat olan müəllimlərin sayı 37 faizdən 30 faizə enib”.

Dərslər yükü az olan müəllimlərin sayının çox olmasını ölkədə kiçik məktəblərin çoxluğu ilə izah edən E.Əmrullayev bildirib ki, şagird sayı az olan məktəblərdə çalışan fənn müəllimlərinin dərslər yükü siniflərin

Əhəmiyyətli dəyişikliklərlə dolu 5 il

Daha sonra çıxış edən təhsil naziri Ceyhun Bayramov xatırladı ki, təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyasının təsdiq olunmasından 5 il ötür. Təhsil islahatları üçün 5 il ələ böyük müddət olmasa da, baş verən dəyişikliklərin ilkin təzahürünü müşahidə etmək, hansısa tendensiyaları təhlil etmək baxımından kifayət qədər uğurlu bir müddətdir. Təhsil naziri bildirib ki, hesabatda əksini tapan rəqəmlərə görə, 5 ildə təhsilin keyfiyyəti, əlçatanlığı və

və qəbul imtahanı modeli olacaq”, – deyən nazir bu modelin üstünlüklərindən danışıb: “Birinci əsas üstünlük məktəbin buraxılış imtahanının nəticələrinin ali təhsil müəssisələrinə qəbulda nəzərə alınacağıdır. Hesab edirik ki, məktəb qiymətləndirməsi baxımından bu, çox əhəmiyyətlidir. İkinci dəyişiklik ondan ibarətdir ki, mütləq biliklərin ölçülməsi ilə kifayətlənməyəcək, eyni zamanda, oxuyub anlama, məntiqi və riyazi tərffəkkür, xarici dildə dinləyib anlamaq, həyatı bacarıqlar da ölçüləcək. Yeni imtahan modelində yüksək qiymətləndirdiyimiz bir məqam isə ondan ibarətdir ki, şərti “ikinci hissə” olaraq fərqləndirdiyimiz, indiyədək “qəbul imtahanları” adlandırığımız imtahanlarda fənlərin sayı 5-dən 3-ə enəcək. Bu, ölçülən fənləri daha dərindən öyrənmək, şagirdlərin ixtisas spesifikasiyasına uyğun hazırlaşmaları üçün əlavə imkandır”.

Dəyişən təhsil qanunu və yeni hədəflər

Nazir “Təhsil haqqında” qanuna edilən dəyişikliklərdən də danışıb. Bildirib ki, dəyişikliklər şərti olaraq iki qrupa bölünür. Texniki xarakterli dəyişikliklər uyğunluğun əldə edilməsi baxımından önəmlidir. Bir sıra normativ hüquqi aktlarda qəbul edilən dəyişikliklərlə təhsil haqqında qanun arasında uyğunluğun təmin edilməsi məqsədi daşıyır. İkinci qrupa aid edilən dəyişikliklər isə fundamental məzmun dəyişikliyinə özündə ehtiva edir.

C.Bayramov bu fikirdədir ki, təhsil sisteminin məqsədi sadəcə rəqəmlərlə ölçülə bilməz: “Təhsil Nazirliyi olaraq hesab edirik ki, fəaliyyətimizdə prioritet şagirdlərdə və tənpərvərlik, milli-mənəvi dəyərlər, fəal vətəndaş mövqeyi, şagirdlərin yaradıcılıq və idman sahəsində istedadının aşkara çıxarılması və inkişaf etdirilməsi, onların sağlamlığıdır. Qiymətləndirmə və dərslər yükü məsələləri də bizim üçün önəmli məsələlərdir. Bunları nəzərə alıb özümüz üçün konkret və spesifik hədəflər müəyyən etmişik. Həm məktəblərin, həm də təhsili yerli idarəetmə orqanlarının fəaliyyətində bu prioritetlər öz əksini tapacaq”.

Məktəbdaxili qiymətləndirmə istiqamətində də təhlillər başlayıb. Görünən odur ki, yaxın aylar ərzində məktəbdaxili qiymətləndirmə yüngülləşdiriləcək. Nazirin sözlərinə görə, yeni qaydalar 2018-2019-cu tədris ilindən elan ediləcək.

Peşə təhsili sahəsində də qarşıya qoyulan hədəflərdən danışan nazir deyib ki, tədris olunan ixtisaslarla bağlı yeni kurikulumların, zamanın tələbinə uyğun məzmunun formalaşması yaxın illər ərzində başa çatmalıdır: “Peşə təhsili sahəsində də müəllimlərin diaqnostik qiymətləndirməsinə və yeni əməkhaqqı

sisteminin tətbiqinə artıq başlanılıb. Yeni nəsil peşə təhsil müəssisələri şəbəkəsinin əhəmiyyətli şəkildə genişlənməsinin şahidi olacağıq”.

Nazir ali təhsildə, o cümlədən pedaqoji təhsildə inkişafa nail olmaq üçün ciddi tədbirlər olacağını da vurğulayıb.

Elm təhsilin inkişafına arxalanmalıdır

Tədbirdə çıxış edən AMEA prezidenti Akif Əlizadə Təhsil Nazirliyinin hesabatını yüksək qiymətləndirərək, son 5 il ərzində təhsil sahəsində həyata keçirilən islahatların artıq bəhrə verdiyini vurğulayıb.

“Elm təhsilin inkişafına arxalanmalıdır”, – deyən AMEA prezidenti peşə təhsili sahəsində həyata keçirilən islahatlara toxunaraq bildirib ki, bu sahənin inkişafı, “Peşə təhsili haqqında” qanunun qəbulu alimlər üçün çox önəmlidir.

Təhsil Nazirliyinin alimlərlə birgə işinin ixtisas hissi yaratdığına vurğulayan A.Əlizadə təhsil nazirinə bu dəstəyinə görə minnətdarlığını bildirib.

Cəmiyyətin təhsilə olan münasibəti dəyişməlidir

Sonda çıxış edən Baş nazirin müavini Əli Əhmədov Azərbaycan da öz məktəblər şəbəkəsinin artırılmasının vacibliyini qeyd edib. Onun fikrincə, məhz bununla yuxarı təhsil pillələrində əlçatanlığın artırılması mümkün olar: “Təhsil universalsahədir. Təhsil sahəsinin inkişafını yalnız təhsil qurumlarından gözləmək olmaz. Cəmiyyətin təhsilə olan münasibəti dəyişməlidir”.

Dövlətin təhsilə olan diqqət və qayğısını artırmasına ehtiyac olduğunu deyən Ə.Əhmədov bildirib ki, Azərbaycanda orta təhsil əlçatanlıq baxımından təmin edilib. Yuxarı təhsil səviyyələrinin də əlçatanlığının artırılmasına ehtiyac var. O qeyd edib ki, ölkədə universitetlərə sərbəstliyin verilməsi sahəsində cəsarətli addımlar atılmalıdır.

Ə.Əhmədovun sözlərinə görə, son illər Azərbaycanda təhsil islahatları dərinləşməkdə davam edir və bu istiqamətdə görülmüş işlər öz bəhrəsini verir: “Azərbaycanda dərin islahatlar həyata keçirilir – iqtisadiyyatdan tutmuş digər sahələrə kimi. Biz həyatımızı islahatlardan kənar təsəvvür etmirik. Təhsil sferası da islahatlar məfhumundan kənar qala bilməz. İqtisadiyyatla, təhsillə bağlı hədəflərimiz tamamilə aydındır”.

Baş nazirin müavini əlavə edib ki, təhsilin inkişafı Azərbaycan cəmiyyətinin mədəni səviyyəsinin, iqtisadiyyatın daha yuxarı pilləyə qalxmasına, dövlətin qüdrətinin artmasına gətirib çıxarmalıdır.

Dünyanın ən nüfuzlu universitetləri

Oruc MUSTAFAYEV

Məlum olduğu kimi, qəzetimizin 8 iyun tarixli sayında Böyük Britaniyanın "Times Higher Education" (THE) jurnalının tərtib etdiyi dünyanın ən yaxşı universitetlərinin reyting sıralaması dərc olunub. THE-nin ardınca Böyük Britaniyanın "QS World University Rankings" nəşri də dünyanın ən nüfuzlu ali məktəblərinin 2019-cu il üzrə növbəti reytingini açıqlayıb. Bütövlükdə QS reytinginə 1000 ali məktəb daxil olub, onlar ümumi qiymətləndirmədə xüsusi çəkisi olan altı meyar üzrə qiymətləndirilib: akademik mühitdə nüfuz (40%), müəllim-tələbə nisbəti (20%), si-

Onların arasında Bakı Dövlət Universiteti də yer alıb

tətəgötürmə indeksi (20%), işəgötürənlər arasında nüfuzu (10%), əcnəbi müəllimlərin sayı (5%) və əcnəbi tələbələrin sayı (5%). Reyting tərtib olunarkən 85 ölkədən 4000-dən artıq ali məktəbə aid məlumatlar təhlil olunub. Tərtibçilər 14 milyondan artıq elmi məqaləni təhlil edib və 97 milyon sitatəgötürməni nəzərə alıb, 43 min işəgötürən və akademik cəmiyyətin 83 min üzvü arasında sorğu aparıblar.

Qlobal reytingə artıq 7 ildir ki, ABŞ-in Massachusetts Texnologiya İnstitutu liderlik

edir. Asiyanın ən nüfuzlu ali məktəbi 11-ci yerdə olan Singapurun Milli Universitetidir. Reytingin top 400-lüyünə Çin 40 ali məktəbi daxil olub.

M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universiteti ən yaxşı 100 universitet arasında 90-cı yeri tutub. Onun rəqibləri olan ali məktəblər sıralamanın top-250-liyinin sonlarında yerləşib. Məlumatla görə, MDU əvvəlki illə müqayisədə öz mövqeyini 5 sıra yaxşılaşdırıb. Beləliklə, MDU ilk 100-lükdə yer alan yeganə Rusiya ali məktəbidir.

Bütövlükdə reytingə Rusiyadan 27 universitet daxil olub. Moskva Dövlət Universitetinin ən yaxın rəqibi olan Sankt-Peterburq Dövlət Universiteti 235-ci, Novosibirsk Dövlət Universiteti 244-cü, Bauman adına Moskva Dövlət Texniki Universiteti 299-cu yerlərdədir. QS-in nümayəndəsi Zoya Zaytsevanın sözlərinə görə, Rusiya ali məktəbləri üçün yeganə "Axilles dabanı" elmi məqalələrdən sitatəgötürmə indeksidir. "Bu indikator üzrə Rusiya universitetlərindən heç

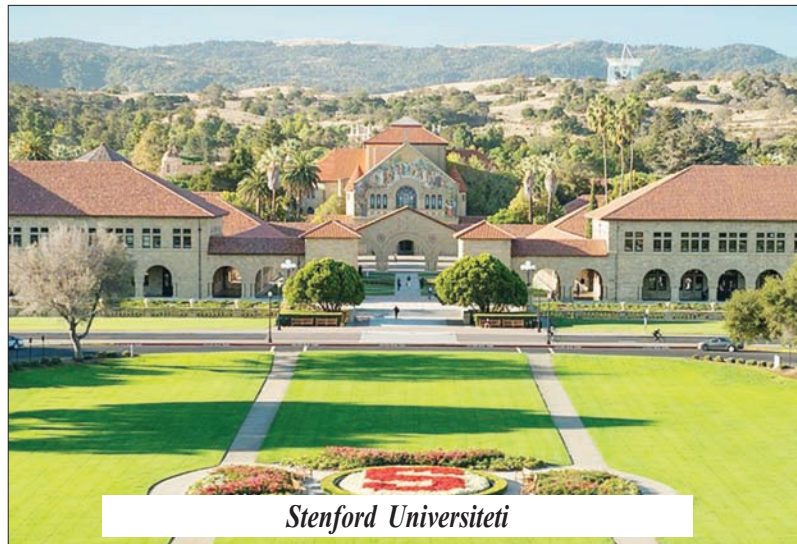
biri top-800-lüyə daxil ola bilməyib, bu isə olduqca kədərli haldır. Digər tərəfdən, bu yaxın gələcəkdə Rusiya üçün strateji prioriteti göstərir", - deyərək Z.Zaytseva qeyd edib. Qeyd edək ki, dünyanın nüfuzlu ali məktəblərinin siyahısında ölkəmizi Bakı Dövlət Universiteti təmsil edib. BDU reytingdə 801-1000 arasında yer alıb.

Reytinglə daha ətraflı www.topuniversities.com/university-rankings/world-university-rankings/2019 sahifəsindən tanış olmaq olar.

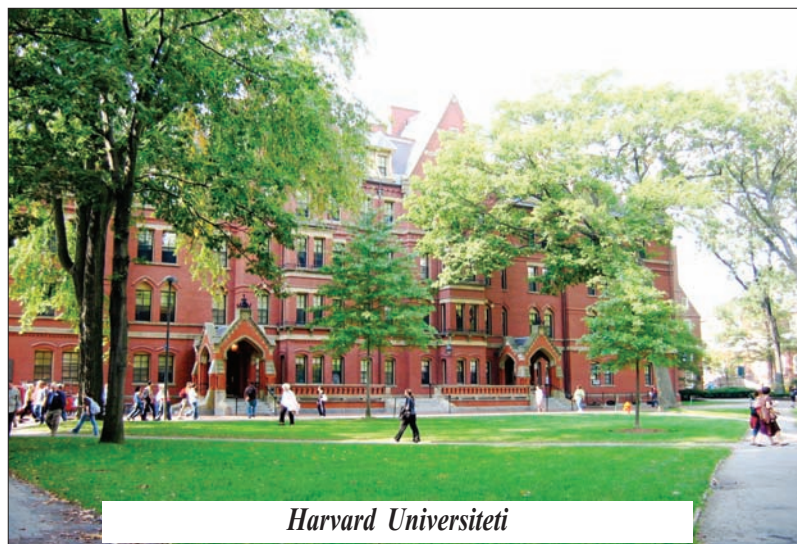
Reyting 2019	Ali məktəblər	Ölkə	Akademik nüfuz	İşəgötürənlər arasında nüfuzu	Tələbə-müəllim nisbəti	Elmi məqalələrdən sitatəgötürmə əmsali
1	Massachusetts Institute of Technology	ABŞ	100.0	100.0	100.0	99.8
2	Stanford University	ABŞ	100.0	100.0	100.0	99.0
3	Harvard University	ABŞ	100.0	100.0	99.3	99.8
4	California Institute of Technology (Caltech)	ABŞ	98.7	81.2	100.0	100.0
5	University of Oxford	Birləşmiş Krallıq	100.0	100.0	100.0	83.0
6	University of Cambridge	Birləşmiş Krallıq	100.0	100.0	100.0	77.2
7	ETH Zurich (Swiss Federal Institute of Technology)	İsveçrə	98.2	96.2	82.4	98.7
8	Imperial College London	Birləşmiş Krallıq	98.7	99.9	99.9	67.8
9	University of Chicago	ABŞ	99.6	90.7	97.4	83.6
10	UCL (University College London)	Birləşmiş Krallıq	99.3	99.2	99.2	66.2
11	National University of Singapore (NUS)	Sinqapur	99.8	99.1	91.8	72.8
12	Nanyang Technological University (NTU)	Sinqapur	90.3	92.6	95.0	87.5
13	Princeton University	ABŞ	99.9	96.7	70.3	100.0
14	Cornell University	ABŞ	98.7	90.5	70.4	95.9
15	Yale University	ABŞ	99.9	99.7	100.0	60.2
16	Columbia University	ABŞ	99.7	97.4	100.0	59.2
17	Tsinghua University	Çin	97.0	99.4	91.5	77.4
18	University of Edinburgh	Birləşmiş Krallıq	97.3	94.0	85.5	57.2
19	University of Pennsylvania	ABŞ	95.4	92.6	100.0	59.7
20	University of Michigan	ABŞ	98.9	90.2	94.3	60.5
21	Johns Hopkins University	ABŞ	89.7	56.9	100.0	80.2
22	Ecole Polytechnique Fédérale de Lausanne (EPFL)	İsveçrə	72.8	78.2	94.5	98.9
23	The University of Tokyo	Yaponiya	100.0	99.5	94.2	72.2
24	Australian National University	Avstraliya	97.1	82.6	47.9	87.8
25	University of Hong Kong	Honkonq	96.7	83.7	88.1	47.1
26	Duke University	ABŞ	88.2	74.7	99.3	88.2
27	University of California, Berkeley	ABŞ	100.0	99.8	28.9	99.9
28	University of Toronto	Kanada	98.7	94.0	74.8	47.6
29	The University of Manchester	Birləşmiş Krallıq	94.6	98.5	76.0	51.2
30	Peking University	Çin	99.0	99.8	64.0	69.4
31	King's College London	Birləşmiş Krallıq	87.7	83.2	85.1	59.9
32	University of California, Los Angeles	ABŞ	100.0	99.1	41.8	92.4
33	McGill University	Kanada	91.4	93.1	73.0	58.3
34	Northwestern University	ABŞ	85.0	73.1	99.8	68.4
35	Kyoto University	Yaponiya	98.6	93.2	95.7	56.6
36	Seoul National University (SNU)	Cənubi Koreya	96.2	92.7	87.7	66.5
37	The Hong Kong University of Science and Technology	Honkonq	83.6	73.0	61.8	89.0
38	London School of Economics and Political Science (LSE)	Birləşmiş Krallıq	84.2	99.9	47.0	84.6
39	The University of Melbourne	Avstraliya	99.0	98.8	26.5	76.4
40	KAIST - Korea Advanced Institute of Science and Technology	Cənubi Koreya	83.2	78.3	79.5	98.5
41	University of California, San Diego (UCSD)	ABŞ	91.7	56.1	62.1	84.5
42	The University of Sydney	Avstraliya	97.2	97.0	24.9	72.7
43	New York University	ABŞ	95.6	91.3	97.3	23.7
44	Fudan University	Çin	81.8	95.9	84.7	58.6
45	The University of New South Wales (UNSW)	Avstraliya	90.4	96.7	23.8	81.6
46	Carnegie Mellon University	ABŞ	78.5	79.0	45.7	95.4
47	University of British Columbia	Kanada	96.7	88.1	37.6	60.7
48	The University of Queensland	Avstraliya	87.3	79.9	29.9	83.4
49	The Chinese University of Hong Kong (CUHK)	Honkonq	86.1	62.7	75.9	49.5
50	Paris Sciences et Lettres Research University (PSL)	Fransa	80.3	99.3	99.9	26.6

Massachusetts Texnologiya İnstitutu

Stanford Universiteti

Harvard Universiteti

Kaliforniya Texnologiya İnstitutu

Oksford Universiteti

51	University of Bristol	Birləşmiş Krallıq	75.6	89.4	75.9	63.8
52	Delft University of Technology	Niderland	69.3	83.9	48.5	90.2
53	University of Wisconsin-Madison	ABŞ	88.5	51.2	87.4	52.6
54	The University of Warwick	Birləşmiş Krallıq	73.8	96.1	62.4	56.1
55	City University of Hong Kong	Honkonq	55.6	39.2	90.9	88.7
56	Brown University	ABŞ	62.5	52.7	81.2	89.8
57	University of Amsterdam	Niderland	79.2	51.8	58.5	81.6
58	Tokyo Institute of Technology	Yaponiya	74.6	80.0	90.4	59.8
59=	Monash University	Avstraliya	86.7	93.1	15.3	65.9
59=	Shanghai Jiao Tong University	Çin	77.8	96.1	39.4	85.0
61	Technische Universität München	Almaniya	78.1	98.3	88.8	23.9
62	Ludwig-Maximilians-Universität München	Almaniya	90.0	84.4	51.8	47.1
63	University of Texas at Austin	ABŞ	93.8	78.1	14.7	94.1
64	Ruprecht-Karls-Universität Heidelberg	Almaniya	78.4	55.4	91.4	36.8
65	Ecole Polytechnique	Fransa	46.8	99.7	99.9	47.3
66	University of Washington	ABŞ	85.0	46.5	21.0	99.5
67	Osaka University	Yaponiya	79.4	70.5	81.3	52.2
68	Zhejiang University	Çin	65.6	85.0	60.9	69.2
69=	Georgia Institute of Technology (Georgia Tech)	ABŞ	73.5	74.6	23.5	100.0
69=	University of Glasgow	Birləşmiş Krallıq	70.4	59.6	60.7	57.2
71	University of Illinois at Urbana-Champaign	ABŞ	89.1	53.6	15.9	90.7
72	National Taiwan University (NTU)	Tayvan	88.6	70.7	40.2	68.7
73	Universidad de Buenos Aires	Argentina	86.1	91.6	79.1	2.5
74	Durham University	Birləşmiş Krallıq	57.1	94.1	38.0	82.5
75=	Sorbonne University	Fransa	88.4	46.6	59.4	39.7
75=	The University of Sheffield	Birləşmiş Krallıq	61.0	64.1	64.5	58.8
77	Tohoku University	Yaponiya	68.7	61.8	98.4	45.7
78	University of Zurich	İsveçrə	55.6	70.8	99.0	31.8
79=	University of Birmingham	Birləşmiş Krallıq	63.6	84.9	53.6	48.5
79=	University of Copenhagen	Danimarka	67.2	47.0	99.9	28.8
81	Katholieke Universiteit Leuven	Belçika	76.5	60.8	13.4	87.1
82	The University of Nottingham	Birləşmiş Krallıq	61.3	79.5	60.4	47.5
83=	Pohang University of Science and Technology (POSTECH)	Cənubi Koreya	38.7	49.2	99.8	99.6
83=	University of North Carolina, Chapel Hill	ABŞ	68.1	43.1	95.5	49.6
85	The University of Auckland	Yeni Zelandiya	82.7	59.4	21.3	52.3
86	Korea University	Cənubi Koreya	66.7	84.7	86.8	34.8
87=	Rice University	ABŞ	38.7	18.5	85.6	96.0
87=	Universiti Malaya (UM)	Malayziya	63.9	57.7	93.5	32.6
89	Ohio State University	ABŞ	64.8	55.6	81.7	41.3
90	Lomonosov Moscow State University	Rusiya	71.3	78.2	99.7	6.7
91	The University of Western Australia (UWA)	Avstraliya	60.0	58.6	24.0	88.4
92	Lund University	İsveç	67.2	52.6	57.4	51.2
93=	Boston University	ABŞ	62.4	66.0	70.8	51.9
93=	University of Leeds	Birləşmiş Krallıq	67.1	83.8	49.9	41.7
95	Pennsylvania State University	ABŞ	77.7	70.4	26.8	77.8
96	University of Southampton	Birləşmiş Krallıq	53.1	53.4	65.5	62.4
97	University of St Andrews	Birləşmiş Krallıq	43.2	47.7	69.0	77.0
98	University of Science and Technology of China	Çin	53.7	35.9	74.2	98.4
99	Eindhoven University of Technology	Niderland	29.7	51.2	82.1	94.9
100=	Purdue University	ABŞ	65.7	60.7	35.2	58.3

“Erməniliyin və erməni faşizminin ideologiyası, fəlsəfəsi və cinayəti”

İyunun 12-də Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetində (ADPU) tanınmış filosof alim, universitetin dosenti, fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru Əmrəli İsmayilovun rus dilində yazdığı “Erməniliyin və erməni faşizminin ideologiyası, fəlsəfəsi və cinayəti” adlı kitabının təqdimatı keçirilib. Tədbirdə ADPU-nun rəhbərliyi, Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli, fakültə dekanları, kafedra müdirləri, müəllimlər, ölkəmizin tanınmış ziyalıları iştirak ediblər.

Tədbiri açan ADPU-nun rektoru, professor Cəfər Cəfərov bildirib ki, Əmrəli İsmayilov 5 monoqrafiyanın, 3 kitabın, 6 fundamental kitabın tərtibçisi, 11 kollektiv monoqrafiyanın müəlliflərindən biridir. Ə.İsmayilov çoxlu sayda respublika və beynəlxalq miqyaslı elmi simpoziumda, konfranslarda və seminarlarda fəal çıxış edib. Ə.İsmayilovun “Erməniliyin və erməni faşizminin ideologiyası, fəlsəfəsi və cinayəti” adlı kitabı zəngin elmi-tarixi faktlar əsasında qələmə alınıb. Genişhəcmli kitabın çapdan çıxmasını diqqətləyiq elmi-tarixi hadisə kimi dəyərləndirən rektor bildirib ki, bu kitab hər bir vətənpərvər azərbaycanlıya böyük hədiyyədir. Dərin elmi, siyasi və milli məzmununa malik olan kitabda erməniliyin, erməni faşizminin iç üzü açılır, erməni ideologiyasının mənfur, insanlığa zidd mahiyyəti, Ermənistanın təcavüzkar, işğalçı siyasətinin məqsədi, ermənilərin tarixən digər ölkələrə və xalqlara, qonşularına, ilk növbədə, Türkiyə və Azərbaycana qarşı əsassız ərazi iddiaları konkret faktlar əsasında nəzərə çatdırılır. Kitabın ən dəyərli cəhətlərindən biri ermənilərin siyasi riyakarlığının, yalançılığının, simasızlığının real elmi, publisistik mənbələr əsasında açıqlanmasıdır. Müəllif erməni ideologiyası, erməni faşizmi barədə fikirlərini əsaslandırmaq üçün məhz xristian aləmini təmsil edən mütəfəkkirlərin, dünyada tanınmış alim və siyasətçilərin fikirlərinə müraciət edib. Ermənilərin mənaviyatsızlığı, riyakarlığı məhz erməni müəlliflərinin fikirləri, məlumatları əsasında oxucuya çatdırılır.

ADPU-da tanınmış filosof Əmrəli İsmayilovun kitabının təqdimatı keçirilib

Kitabda ermənilərin 1918-ci ilin martında Bakıda, Şamaxıda, Qubada və digər bölgələrdə törətdikləri qırğınlara hərtərəfli, real faktlar əsasında və dərinləndirilmiş gətirilir. Xocalı soyqırımına xüsusi diqqət yetirilir, yaşlılara, qadınlara və uşaqlara qarşı qəddar, amansız və qeyri-insani münasibət yalnız yazılı formada deyil, həm də çoxsaylı fotosəkillər əsasında ifadə olunur. Kitab ermənilərin tarixini, bu gününü, ideologiyasını, fəlsəfəsini, türklərə və azərbaycanlılara qarşı tarixi düşmənçiliyini bütün dolğunluğu ilə açan çox dəyərli bir nəşrdir. Əsərin rus dilində yüksək səviyyədə yazılması onun geniş miqyasda yayılmasına kömək edir.

Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli çıxış edərək təqdimata görə ADPU-nun rəhbərliyinə təşəkkür edib. Qeyd edib ki, tarix boyu xalqımızın müstəqilliyinə ən böyük təhlükəni erməni-

lər yaradıb. Vətənpərvər alim Ə.İsmayilovun bu sistemli və dolğun əsəri erməni faşizminin ifşası baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Elm və innovasiyalar üzrə prorektor, professor Asəf Zamanov, professor İsmayıl Məmmədli, dosent Məcid Əfəndiyev, dosent Vahid Öməröv, dosent Sakit Əliyev, siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktoru Nigar Qəhrəmanova və başqaları çıxış edərək kitabın yüksək səviyyəyə malik, xalqımızın milli maraqlarına xidmət və Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edən bir əsər olduğunu vurğulayıblar.

Sonda Ə.İsmayilov çıxış edərək təqdimatın keçirilməsinə görə ADPU-nun rəhbərliyinə və çıxışçılara təşəkkür edib, bu sahədə alim-mütəxəssislərin fəaliyyətinin genişləndirilməsinin və daha çox əsərlərin yazılmasının vacibliyini bildirib.

“AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMİ”

Qəzet 1934-cü ildən çıxır

Baş redaktor Nurəddin Heydərov	538-21-66
Mühasibatlıq	539-67-74
Reklam və elanlar	539-20-77 (tel./faks)

Ünvan: AZ-1100, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə 23 M, Mətbuat Evi, 5-ci mərtəbə

Qəzet “Azərbaycan müəllimi”nin kompüter mərkəzində yığılır və “Azərbaycan” nəşriyyatında çap olunur

Qəzet hər həftənin cümə gününə çıxır

Bank hesabımız

Azərbaycan Beynəlxalq Bankı 5 saylı “Mətbuat şöbəsi”
Kodu: 805142 VÖEN: 9900001881
M/h: AZ 03 NABZ 013501000000002944
S.W.I.F.T.: IBAZAZ 2X

“Azərbaycan müəllimi” qəzeti redaksiyası
Hesab № AZ80 IBAZ38060019443164986350
VÖEN: 1300397831

Lisensiyası № 022327, İndeks: 0003, Tiraj 4821, Sifariş 1864

Məsul nəvbətçi: Ş.Cəfərov

Yeniyyətə güləşçilərimiz Avropa çempionatında 6 medal qazanıblar

Macarıstanın Győr şəhərində 2003-2004-cü il təvəllüdü yeniyyətçilərin arasında güləş üzrə Avropa çempionatı keçirilib. Çempionatda iştirak edən kiçikyaşlı yeniyyətçilərdən ibarət yığmamızın üzvləri 1 qızıl, 1 gümüş və 4 bürünc medal qazanıblar.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Yunan-Roma güləşçilərimiz 1 qızıl və 1 bürünc medal qazandıqı halda, sərbəstlər 1 gümüş və 3 bürünc medala sahib olublar.

Yunan-Roma güləşi yarışlarında bütün rəqiblərindən üstün olub Elmira Əliyeva (52 kq) qızıl

medal və Avropa çempionu adını qazanıb. Çempionatda 68 kiloqram çəkidə mübarizə aparan Əli Əlizadə isə bürünc medala yiyələnib.

Sərbəst güləşçilərin mübarizəsində yalnız final görüşündə uduzan Məmməd Əhmədov (57 kq) gümüş medalla kifayətlənib. Bürünc medalları isə yığmamızın Ceyhun Allahverdiyev (44 kq), Əkbər Vəliyev (48 kq) və Varis Mehdizadə (75 kq) qazandırlar.

Görüşlərin idarə edilməsində ölkəmizi milli dərəcəli hakimlər Həbib Nurulu və Əli Babayev təmsil ediblər.

Maarifləndirici tədbir

Göygöl rayon Uşaq və Ailələrə dəstək Mərkəzində rayon ümumtəhsil məktəblərinin təlim-tərbiyə işləri üzrə direktor müavinləri, psixoloq və Uşaq Birliyi rəhbərlərinin iştirakı ilə maarifləndirici tədbir keçirilib. Tədbirin keçirilməsində məqsəd ümumtəhsil məktəblərində şagirdlərin bu mövzuya barədə maariflənməsi, müəllimlərin məlumatlılıq səviyyəsinin artırılmasıdır.

“İnsan alverinin qurbanlarının reabilitasiyası və sosial reintegrasiyası” adlı tədbirdə Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin nümayəndələri məruzə ilə çıxış ediblər.

Şagirdlərin maariflənməsi üçün müxtəlif broşürlər iştirakçılara təqdim olunub və videoqarx nümayiş etdirilib.

Raminə MƏMMƏDOVA,

Göygöl Rayon Təhsil Şöbəsinin ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə məsul şəxsi

Şagirdlər bacarıqlarını nümayiş etdirdilər

Mingəçevir şəhər N.Ahəngəri adına 13 nömrəli tam orta məktəbdə mənim rəhbərliyim ilə “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti İli”nə həsr edilmiş tədbir keçirildi. Belə tədbirlərin həyata keçirilməsi mənim üçün böyük fürsət deməkdir. Şagirdlər ilə bu sahədə görülən işlər nəinki vətənpərvərlik ruhunun aşılması, onların istedadlarının aşkara çıxarılmasında da mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Tədbiri hazırlayarkən hər yaş dövrünə məxsus şagirdin olmasına xüsusi diqqət yetirirdim.

Tariximizi hərtərəfli, həm açıqlarımla, həm uğurlarımla əks etdirmək üçün çalışdım. Nəticə çox gözəl idi. Mən xoşbəxt idim. İstədiyimə nail olmuşdum. Çünki mənim qəhrəmanlarım Azərbaycanımızın qəhrəmanlarını layiqincə təmsil etmiş, öz istedadları ilə gələcək nəsəllərə və tamaşaçılara heyrətə salmışdılar. Tədbirdə bütün tariximizi dəyərləndirdik. Müxtəlif səhnəciklərlə keçmişimizə yenidən ruh qazandırdıq.

Tədbirdə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin uğurlarından bəhs olunmuş, şeirlər, müxtəlif canlı musiqilər səsləndirilmiş, rəqslər nümayiş edilmişdir. Xüsusi qeyd etmək istədiyim məqam, şagirdlərin özlərinin hazırladığı idman nümayişi oldu. Bu səhnədə şagirdlərin canlı bədahlərindən qurulmuş üç mərtəbəli qalamin ən yüksək qatında bayrağımız dalğalanırdı. Ücrəngli bayrağımızı səmaya qaldırarkən onların üzündəki ifadələr qürurverici idi.

Şagirdlərimə belə bir fürsəti yaratdığım üçün çox sevinirdim. Sonda Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin kəlamları onun öz səsindən tamaşaçılara təqdim edildi.

Mətanət ABBASOVA,

Mingəçevir şəhər 13 nömrəli tam orta məktəbin tarix müəllimi

Etibarsız sayılır

Bakı İdarəetmə və Texnologiya Kolleji tərəfindən 2017-ci ildə Şirinli Zərnigar Ramiz qızına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Salyan rayonu P.Gəncəli kənd tam orta məktəbini 2010-cu ildə bitirmiş İbrahimov Səbuhi Nahid oğluna verilmiş B-731333 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Şamaxı şəhər 6 nömrəli tam orta məktəbi 2009-cu ildə bitirmiş Manafov Babək Barat oğluna verilmiş B-649834 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Naxçıvan Dövlət Universiteti tərəfindən 2013-cü ildə Məhərrəmov Tərhan Aslan qızına verilmiş AA-025889 nömrəli diploma əlavə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

6 nömrəli Bakı Peşə Liseyi tərəfindən 2007-ci ildə İsmayilov Rauf Nəriman oğluna verilmiş BB-026221 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 247 nömrəli tam orta məktəbi 1991-ci ildə bitirmiş Məmmədova Gülşən Rauf qızına verilmiş A-012032 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Ağdam rayonu Əfətli kənd tam orta məktəbini 2002-ci ildə bitirmiş Hüseynov Fuad Mürşüd oğluna verilmiş A-617299 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 4 nömrəli tam orta məktəbi 2010-cu ildə bitirmiş Əliyeva Çınara Balabəy qızına verilmiş B-681585 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası tərəfindən 2011-ci ildə Adıgözəlov Teymur Yuryeviçə verilmiş MNB-023072 nömrəli magistr diplomu və diploma əlavə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

N.Nərimanov adına Azərbaycan Tibb Universiteti tərəfindən 1998-ci ildə Süleymanova Mehriban Məhəmməd qızına verilmiş AB-I-046748 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı Dövlət Universiteti tərəfindən 2016-cı ildə İsayeva İnsafxanım Elşən qızına verilmiş A-102638 nömrəli bakalavr diplomu və əlavəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Lənkəran şəhər Xarici Dillər Təmayüllü Gimmaziyası (keçmiş internat məktəbi) 1990-cı ildə bitirmiş Fərzəliyev Əlheydər Cabir oğluna verilmiş 011340 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Ağstafa rayonu Köçəsgər kənd 2 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2016-cı ildə bitirmiş Fərəcov Hüseyn Qasım oğluna verilmiş A-661729 nömrəli şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Masallı rayonu Həsənli kənd tam orta məktəbini 2004-cü ildə bitirmiş Məmmədov İsrail Əliheydər oğluna verilmiş B-043045 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Masallı rayonu Qızılağac kənd 1 nömrəli tam orta məktəbi 2014-cü ildə bitirmiş Nağıyev Ələkbər Əlisina oğluna verilmiş A-334912 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 286 nömrəli tam orta məktəbi 2007-ci ildə bitirmiş Aydəmirov Nicat Məhyətədin oğluna verilmiş B-361916 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti tərəfindən 2002-ci ildə Məmmədova Ramiyə Xalıqverdi qızına verilmiş A-099606 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 12 nömrəli tam orta məktəbi 2004-cü ildə bitirmiş Əzizov Mehdi Allahqulu oğluna verilmiş B-013767 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti tərəfindən 2013-cü ildə Haqverdiyeva Arzu Muğdad qızına verilmiş YB-017836 nömrəli Yenidən hazırlanma diplomu itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı Dövlət Universiteti tərəfindən 2009-cu ildə Məmmədov Elvin Şahin oğluna verilmiş B-162110 nömrəli bakalavr

diplomu, 2014-cü ildə verilmiş B-270468 nömrəli bakalavr diplomu itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Ə.Əliyev adına Sumqayıt Tibb Kolleji tərəfindən 1992-ci ildə Həmzəyeva Rəna Əsəd qızına verilmiş PT-I-128240 nömrəli diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Lənkəran rayonu Xolmilik kənd tam orta məktəbini 1993-cü ildə bitirmiş Əliyeva Güliş Nəsir qızına verilmiş A-073360 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Göygöl rayonu Balçılı kənd 1 nömrəli tam orta məktəbi 2002-ci ildə bitirmiş Nəbiyeva Şahnaz Dəmir qızına verilmiş A-529555 nömrəli attestat itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı Dövlət Universiteti tərəfindən 2008-ci ildə Xəlilova Rəya Ülfət qızına verilmiş B-134178 nömrəli bakalavr diplomu itdiyi üçün etibarsız sayılır.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Təhsil Nazirliyinin rəhbərliyi və kollektivi Naxçıvan Müəllimlər İnstitutunun rektoru, Əməkdar elm xadimi

ORUC HƏSƏNLİNİN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

“Azərbaycan müəllimi” qəzetinin şöbə redaktoru Şakir Cəfərov Abşeron Rayon Təhsil Şöbəsinin metodisti Elmira İsmayilovaya həyat yoldaşı

ƏZİZƏĞƏ ƏLİYEVİN

vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Bakı Dövlət Sosial-İqtisadi Kollecinin direktoru Vidadi Orucov və pedaqoji kollektivi kollecin tərbiyə işləri üzrə direktor müavini Zakir Hüseynova anası

MƏRYƏM XANIMIN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

"Valideynlər müəllimin yanında olmalıdırlar, qarşısında yox"

Jalə MÜTƏLLİMOVA

Qərribə bir üstünlüyü var hamıdan. Qocalıb təqaüdə çıxanda belə, hamı onu adından çox istedadının, gəncliyinin qazandırdığı, sevimli, səmimi, yəqin həm də doğma təxəllüslə çağıracaq: "Bakılı oğlan". Bəli, bu dəfə "Məktəb illəri"ndə Şən və Həzrə Cavablar Klubunun "Bakılı oğlanlar" komandasının ən sevilen simalarından biri Bəhram Bağırzadə ilə həmsöhbət olmuşuq. Görək illər öncə necə məktəbli olub Bəhram. Onunla elə təhsil aldığı təhsil müəssisəsində, Bakı şəhər 189 nömrəli məktəbdə görüşdük.

- *Bakılı oğlan necə məktəbli olub?*

- Onu danışmadan öncə bu layihədə məni unutmadığımız üçün yaradıcı heyətinizə təşəkkürümü bildirirəm. Qaldı necə oğlan idim, sualına, ordan başlayım ki, bu gün çox xoşbəxtəm. Ona görə ki, doğma məktəbimdə müsahibiniz olmaq nəsihət olub. Bura direktorun kabinetidir, sizin qarşınızdakı oğlanı, yəni məni məktəb illərində dəcəlliyimə görə tez-tez bura gətiriblər.

- *İndi necəsiniz? Dəcəllik çılğınlığa transfer olunub, ya...*

- Yox, indi normal vətəndaşam. Oturmuşam məktəbimdə, sizinlə söhbət edirik. Amma bu divarlar məni yaxşı bilir...

- *Bəlkə bir az da biz bilək...Yəni yaxşı mənada yenidən balacalaşmış, kiçilin təklifi də demək olar buna...*

- Məktəbimizdən iki tin yuxarıda yaşayırdıq biz. Vidadi küçəsində, nənəməgildən gəlmişdim məktəbə. O gün bu gün kimi yadımdadır. Maraqlı məhəlmiz var idi. Bir az aşağıda Araz Ağalarov yaşayırdı. İndi bizim Rusiyadakı nüfuzlu iş adamlarımızdandır. Sonra Çingiz Abdullayev, Aydın Qurbanov kimi tanınan simaların məhəlləsi idi Vidadi küçəsi həm də. Yəni hamımız bir məhəllənin uşaqları idik. O məhəllədən 1979-cu ilin 1 sentyabrında atamla anam məni məktəbə gətirdi. Bir də məktəbə ilk gəlişim münasibəti ilə mənə bir hədiyyə alınmışdı, kiçik oyuncaq qayıq idi. Düz qırx il keçib üstündən, amma hələ də o oyuncaq yadımdan çıxır. Bir də bugünkü kimi müəllimlərim yadımdadır.

- *Kimləri xatırlayırsınız ilk müəllimlərdən?*

- Nina Pavlovna heç unutmayaçağım müəllimdir. Ona hələ bundan sonra da uzun ömür diləyirəm. İndi onun 80 yaşı var.

- *Yanına gədirsinizmi?*

- Əlbəttə, getməsəm olarmı? O bilirsinizmi kimlərə dərs deyən pedaqoqdur?

- *Kimlərə?*

- O, Azərbaycan Respublikasının ilk prezidenti Ayaz Mütəllibova dərs deyib, sonra milyoncumuz Araz Ağalarova, Xalq yazıçısı Çingiz Abdullayevə, SOCAR-ın vitse-prezidenti Elşad Nəsirova. Görün bu pedaqoq nə nəsilər, nə şəxsiyyətlər yetişdirib illər boyu. Mən daxil demək olar ki, şagirdi olan hər kəs ona baş çökür. Detallarına varmaq istəmirəm, o elə qadındır ki, biz ömrümüzün sonuna kimi Ni-

na müəllimə baş çəkməyə, onun qarşısında insanlıq və şagirdlik vəzifəmizi yerinə yetirməyə borclu-yuq. Çünki o bizim ikinci anamız olub.

- *Məktəbinizin uşaqlarından danışdınız. Sınıf uşaqları olaraq kim idiniz, necə idi münasibətləriniz?*

- Özümdən başlayım, çox dəcəll oğlan olmuşam. Dəcəllik deyəndə ağılmaza nə gəlsə, ondan da üstün olub dəcəlliyim. Bəlkə də elə məni dəcəlliyim gətirdi indi əldə elədiyim nəticələrə. Daha dəqiqi, dəcəlliyimi yaxşı yönəltməkdə mənə ata-anam, müəllimim, məktəbim və məhəllədəki mühit dəstək oldu.

- *Dəcəll olub neynəmişiniz?*

- Çox şey, lap çox. Sizinlə indi əyləşdiyimiz direktor kabinetini mənim məktəb illərində kimya kabi-

olmalıdırlar, qarşısında yox. Müəllimin qarşısında olmaqla onlar təkcə pedaqoqa ziyan vurmurlar, uşaqlarının da tərbiyəsinə mane olurlar. Qətiyyətlə yolverilməzdir.

Atam DİN-in polkovniki idi. Nazirliyin siyasi şöbəsinin rəis müavini idi. Yəni nüfuzlu zabiti idi. Xidməti maşını var idi. O bizi bir dəfə də olsun xidməti maşını ilə məktəbə göndərmədi. Bu, bizim evdə qəti qadağan idi. Xidməti maşın xidmət sahəsinə işə görə ayrılıb, şəxsi deyil. Yəni olmaz, birmənalı. Ona görə də heç zaman xahiş də etmədik ki, bizi maşınla məktəbə apar.

- *Necə gəldiniz məktəbə?*

- Hər səhər yol haqqımızı hesablayıb verirdi. Göy Məscidin qarşısından 8 nömrəli trolleybusa minirdik bacımla, gəldik Basinə,

nüz. Sizcə, bir məktəbli niyə ziyanlı nəyəmə meyl edir?

- Əslində, bu, hər şeyin ziyanını başa düşüb geri çəkilmək üçün bəlkə də lazımdır. Məsələn, mən indiki Bəhramın ağı ilə ömrümdə siqaret çəkməzdim. Hətta xeyli zamandır tərgetmişəm. Mənə deyirlər siqareti atmışam. Deyirəm yox, canımı qurtarmışam onun öləndən.

- *Sizin yaxşı yetişməyinizin bir səbəbi də "KVN"-dir...*

- Yüzdə yüz. Həmid, Tural, Cabir, Vado, Tahir - biz bir məktəbin uşaqları idik. O zaman məktəblərdə çox yaxşı sistem var idi. Adamlar, kontingent də fərqli idi. Üstəlik, müəllimlərin də peşə, şagird sevgisi var idi. Savadlı, istedadlı və şəxsiyyətli yetişdirirdilər uşaqları. Bu məktəbin onlarla istedadlı, tamnı şagirdi var. Ceyhun Mirzəyev, Ramiz Fətəliyev də bu məktəbin şagirdləri idi. Bax "KVN" də belə yaranmışdı. İstedadlı uşaqları bir yerə yığdı, onların düzgün istiqamətləndirilməsi idi məqsəd. "KVN" deyərək tanışığımız uşaqların yarısı bizim məktəbdən idi, yarısı 160-dan. 23, 6, 20 nömrəli məktəblərdən də uşaqlar var idi. Amma az idilər. 1987-ci ildə "KVN"-də final görüşü idi. Rəhmətlik Anar Məmmədov 160 nömrəli məktəbin komanda kapitanı idi. Ənvər, Timur, Cavid, Emil orda idilər. Bizdən Tahir, Cabir, mən, Nurlan, Vado.

- *Murad Dadaşov nə zaman gəldi?*

- O bizdən bir neçə yaş kiçik idi. İlk dəfə səhnəyə çıxanda 16 yaşı var idi Muradın, 160 nömrəli məktəbdə onuncu sinifdə oxuyurdu. Beləcə, Anar bizi yığdı bir yerə ki, kömək edək. Biz də elədik və alındı.

- *Həmişə qalib gəldiniz demək olar. Bu nə idi, şans, yoxsa zəhmət?*

- Nizam-intizam, məsuliyyət. Qalib olmaq istəyəndə, bu keyfiyyətlər mütləq olmalıdır. Əks halda mümkün deyil. Biz bu keyfiyyətləri aşıladığına görə Anara həmişə minnətdar olmalıyıq. O, kapitan olaraq bizdən həmişə məşqlərdə bunu tələb edirdi. Biz də əməl etməyə çalışırdıq, mütləq əməl edirdik. Başqa yol yox idi. Sizə düzünü deyim, o yarışmada bizdən də istedadlı komandalı var idi, amma uduzurdular. Niyə? Məsuliyyət hissəri yox idi, çox əhliqə idilər.

- *Sizcə, indi necədir durum, məsuliyyətlilikmi?*

- Onu dəqiq demək olmaz, yanaşmalar fərqi. Amma sizdən bir ricam var. Bunu Təhsil Nazirliyindən xahiş kimi də yazsa bilərsiniz.

ordan da minirdik 4 nömrəli trolleybusa, Hüsü Hacıyev küçəsində düşürdük, qalxırdıq məktəbə. Məktəbdən çıxanda da yenə marşrutla qayıdırdıq evə. DİN polkovnikinin uşaqları belə gedib-gəlirdi. İndi də bu cür olmalıdır.

- *Sizin uşaqlarınız necə gedib-gəlir bas?*

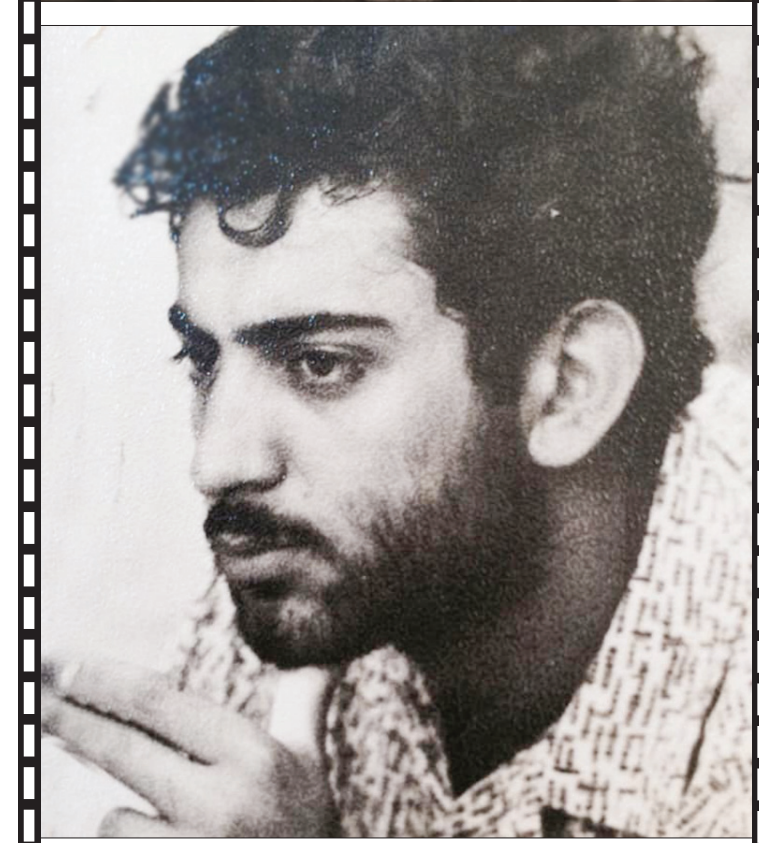
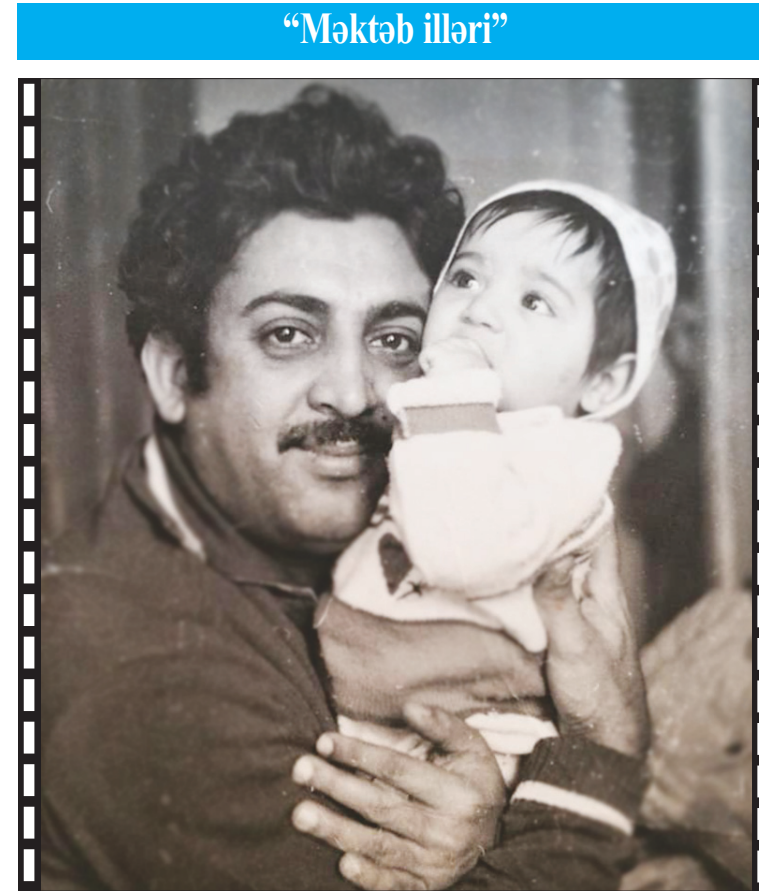
- İndiyə qədər mənim nəzarətimdə gedib-gəlirdilər. İndi özləri, müstəqil, avtobusla. Gələcəkdə avtomobil alsalar, avtomobilləri ilə gedib-gələcəklər.

- *Atanızın polis polkovniki olması sizə nədənsə kömək edibmi?*

- Cəmi bir dəfə və bir məsələdə. Getdim yanına ki, ata, mənim bir az da xarakterimə uyğundur, istəyirəm polis məktəbinə gedim. Mənə çox ağır bir söz dedi, sonra da əlavə elədi ki, olmaz. İndi sevinirəm ki, qoymadı. Onda görə bilirdim, amma o görmüşdü, mənədən peşəkar polis ola bilməzdi. Bir gün də getdim dedim rejissor olmaq istəyirəm. Dedi get və ol, amma nə olursan ol, peşəkar ol, bacarıqsız olma. Heç zaman da işini yarımcıq qoyma. Onun bir sözü var idi, deyirdi evə pişik də alanda yarasıqlı, sanballısı al, çirkinini alma.

- *Məktəbdə oxuyanda siqareta meyliniz olub, indi nə düşünürsünüz?*

Bəhram Bağırzadə: "Müəllimimiz bizim ikinci anamız olub"

Son zamanlar bir məsələ məni narahat edir. Düşünürəm bu məsələləri məktəbdən həll etmək olar. Adamlar çox sət və aqressivdir, eyni zamanda istiqamətlənə bilmirlər, mədəniyyətə, incəsənətə maraqları bir o qədər duyulmur. Azərbaycan məktəblərində mümkün olsa, rəssamlıq dərsi fənn kimi tədris olunsun. Təkcə ibtidai siniflərdə yox, yuxarı siniflərdə də. Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq Akademiyasını bitirən gənc rəssamlardan da kadr kimi istifadə etsinlər. Rəsm çəkən insan həndəsəni də, riyaziyyatı da gözəl bilir. Ən azından bu vacib elmlərə maraqları yaranır. Bundan başqa, onlar rəng duyumlu adamlar olurlar. Zövqləri formalaşır. Zövqü olan adamların geyimləri, davranışları da fərqli olur. Rəsmi sevon insan yaxşı arzular qurur, hətta onları həyata keçirməyin yollarını belə arar. İşini sevgi ilə görür. Biz gene-

tik istedadlı millətlik. Biz bu bacarıqlarımızı bərpa etməliyik. Bir də əlavə məşğələ kimi şahmat dərsi keçilsin. Bu, insanın mədəniyyət və məntiqini formalaşdırır. Yəni nə ediriksə edək, təhsilə paralel şəxsiyyətlərin yetişdirilməsi üçün addımlar atmalıyıq. Milli xüsusiyyətlərimizi bilən, vətəninə, millətini sevon şəxsiyyətlər yetişdirməliyik, yoxsa o qədər yaxşı olmaz işlərimiz. Amma bu sadaladıqlarımı edə bilsək, mütləq yaxşı nəticələrimiz olacaq.

SON: *Onun dediyindən də gəlinməsi mümkün olan qənaət budur. İnsanı təkcə evi, valideyni, imkanları, əlaqələri yetişdirmir. Düşüncə mühit, yaşadığı məhəllə formalaşdırır. O üzəndə bizim sevimli "Bakılı oğlan" kimi bütün uşaqlara yaxşı məhəllə, mühit arzulanır. Məhəlləmizi olmasa da, mühtimiz seçmək imkanı öz əlimizdədir çünki...*

Cümhuriyyətin 100 illiyinə həsr olunmuş təsviri sənət müsabiqəsi qalibləri mükafatlandırılıb

1 nömrəli Uşaq-Gənclər İnkişaf Mərkəzinin Təsviri Sənət Qalereyasında Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının 100 illik yubileyinə həsr olunmuş respublika təsviri sənət müsabiqəsi qaliblərinin mükafatlandırılması mərasimi keçirilib.

Müsabiqənin keçirilməsində məqsəd Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti tarixini məktəblilər arasında təbliğ etmək, dövlətçilik ənənələrimizi, milli-mənəvi dəyərlərimizi qorumaq və inkişaf etdirmək, təsviri sənət vasitəsi ilə istedadlı uşaq və gəncləri aşkar etməkdən ibarətdir.

Müsabiqə 10—17 yaş arası uşaq və gənclər olmaqla, 10-13 və 14-17 yaş kateqoriyaları üzrə təşkil edilib. Müsabiqədə respublika üzrə fəaliyyət göstərən bütün ümumtəhsil məktəblərinin, lisey və gimnaziyaların, sağlamlıq imkanları məhdud olan uşaqlar üçün internat məktəblərinin şagirdlərinin, məktəbdənkənar müəssisə-

lərin dərnək üzvləri iştirak ediblər.

II mərhələ üzrə keçirilən müsabiqəyə respublika üzrə 100 tədris müəssisəsi qatılıb və 498 rəsm işi təqdim edilib.

Müsabiqənin II mərhələsinə təqdim olunan rəsm əsərlərinin qiymətləndirilməsində Təhsil Nazirliyinin, Nəsimi Rayon İcra Hakimiyyətinin, I nömrəli Uşaq-

Gənclər İnkişaf Mərkəzinin və Azərbaycan Rəssamlar İttifaqının mütəxəssislərindən ibarət münisflər heyəti iştirak edib.

Mövzular üzrə ümumilikdə 21 qalib və 18 həvəsləndirici yer münisflər tərəfindən seçilib. Qaliblər diplom və hədiyyələr ilə mükafatlandırılıb.